

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

"EL NUEVO PERIODICO"

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Escr. 316

Leto I.

BUENOS AIRES, 30. DECEMBRA 1933

štev. 15.

NAROČNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.—. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs. LIST IZHAJA OB SOBOTAH

Strahovita železniška katastrofa

Ekspresni vlak zavozil na stoječi brzovlak 25 km vzhodno od Pariza - Strahovite posledice: preko 200 mrtvih in 300 ranjenih - Pretresljivi prizori

Strašni božični prazniki so bili letošnji za francosko ljudstvo. Pri Lagnyju, pet in dvajset kilometrov vzhodno od Pariza se je dogodila v soboto zvečer ena izmed najstrašnejših železniških katastrof v zgodovini človeštva. Ob 8. 15 zvečer je zavozil ekspresni vlak Pariz-Strasbourg v brzovlak, ki je bil namenjen v Nancy, a se je bil na progi ustavil radi goste megle. Vlakovodja za njim prihajajočega ekspresnega vlaka izjavlja, da so se mu rdeči signali ob progi zdeli zeleni radi megle, pa torej ni slutil nevarnosti. Vozil je z brzino 105 km na uro. Bil je samo kakšnih 18 metrov oddaljen od nancyskega vlaka, ko je šele zapazil njegove zadnje luči. Takoj je spravil v delo vse zavore, a bilo je že prepozno: lokomotiva je drla naprej, se zarila v stoječi vlak in prerezala, kakor ogromen nož, zadnje štiri vozove, ki so bili iz lesa, da so se razleteli na kosce. Mnogo drugih vagonov iz jekla je bilo zmečkanih, kakor da bi bili iz pločevine, drugi so skočili s tira ter se zvrnili.

Iz Lagnyja in drugih bližnjih krajev so brž prihitali ljudje, da bodo pomagali v nesreči. Nanesli so lesa v dve visoki grmadi ter zaneli, da osvetljijo kraj grozne nesreče, ker je bila že temna noč. Nudili so se jim strašni prizori: Vpitje in stokanje ranjencev, pretresljivi jok otrok, strašno razmesarjena trupla. Videti je bilo takoj, da je katastrofa uničila preko sto človeških življenj. Začela se je reševalna akcija, ranjence so vozili v bližnje bolnišnice in v Pariz, odkopavali so trupla izpod ruševin ter jih začeli odvažati na pariški vzhodni kolodvor, kjer so podzemeljske kleti spremenili v mrtvašnico.

Mnogo ranjencev je umrlo radi hudega mraza, drugi pa so izdihali na poti v bolnišnico.

Nesreča je tem bolj pretresljiva, ker so se v obeh vlakih nahajali ljudje, med njimi številni otroci, ki so se bili namenili domov za božične praznike. Proga, kjer se je dogodila nesreča, je bila posejana z božičnimi darili, s pismi in šolskimi spričevali. Na nekem izmed teh spričeval je bilo napisano: "Bister, inteligenčen in pazljiv; bodočnost mu mnogo obeta". Šolarček pa je ležal razmesarjen ob progi. V nekem pismu se je glasilo: "Predragi moj otrok! Prav o tvojih čestitah za tvoje uspehe pri izpitih".

Prizori, ki so se odigrali, so bili nekaj strašnega: Jokajoči otroci, ki so bili ostali nepoškodovani ali pa so bili le lahko ranjeni, so jokaje iskali med ruševinami svoje mamice in svoje

očete; starši so begali kakor blazni ob progi in iskali svoje otroke; posamezni razmesarjeni udje človeških teles so ležali posejani daleč na okoli; nekaj kosov so našli celo na kraju, ki je bil celih sto metrov oddaljen od pozorišča nesreče; nekaj trupel je obviselo na bližnjih žičnih agrajah itd.

Pariški vzhodni kolodvor, kamor so začeli spravljati trupla ponesrečencev, se je izpremenil v kraj nepopisne žalosti. V poslopju, ki je vedno polno življenja in vrvenja, je vladala grobna tišina. Videti je bilo skupine ljudi, ki so v strahu čakali na nadaljnja poročila o nesreči; bili so to ljudje, katerih svojci so se bili nahajali v enem ali drugem izmed obeh nesrečnih vlakov. Vsakokrat, ko je uradnik čital nova imena žrtev, ki so jih sproti identificirali, so se ponavljali nepopisni prizori: ženske, ki so se zvijale v obupu, možje, ki so si kakor blazni grizli pesti...

V podzemeljskih prostorih, kjer se navadno nahajajo zaboji prtljage, so začeli uvrščati trupla v dolgo vrsto po pet in pet. Vsega skupaj je ta katastrofa zahtevala do sedaj 203 človeških življenj in okrog tristo potnikov je ranjenih; nekaj ranjencev je zadobilo tako resne poškodbe, da jim bodo le težko ohranili življenje. Med ranjenci sta tudi dva francoska parlamentarca in nekaj višjih državnih uradnikov.

Strahovita nesreča je izzvala globoko žalost po vsem Francoskem, vzbudila pa je sočustvanje tudi v vseh drugih državah sveta. Francosko zunanje ministrstvo prejema nebroj sožalnih brzojavk.

Predsednik republike Lebrun je obiskal vzhodni kolodvor in posetil tudi vse ranjence, ki jih sedaj zdravijo po raznih bolniš-

nicah v Parizu in okolici, pa je Močan ognjeniški izbruh so imeli v Kagošini na Japonskem. Ognjenik Šinmitake se je probudil k novemu delovanju in je s svojim pepelom pokopal 80 hiš. Osem oseb je izgubilo življenje in kakšnih trideset jih je bilo ranjenih.

z očetovsko besedo bodril nesrečneže. V sredo se je izvršil skupni pogreb vseh številnih žrtev. Ogromna množica žalujočega ljudstva, njej na čelu dražavni predsednik ter vsi člani vlade, so sledili nepregledni vrsti krst.

Vlakovodja in kurjač sta bila ostala nepoškodovana. Policija ju je takoj aretirala, a ostala sta v zaporu samo par dni. Javnost je prepričana, da nista ona dva zakrivila nesreče, marveč da jo je treba pripisovati gosti megli in pa nepopolnosti varnostnih priprav na progi. Zato so mnogi takoj začeli protestirati proti aretaciji obeh mož in so jih oblasti radi tega izpustile na svobodo. Vršni se pa preiskava, ki bo ugotovila, kateri so pravi vzroki nesreče. V parlamentu se pripravljajo številne interpelacije, ki imajo namen izzvati razpravo o potrebi zagotovitve čim večje varnosti na vseh francoskih železniških progah.

Malo je manjkalo, da ni nesreča postala še hujša. Po progi je prihajal kmalu po katastrofi ekspresni vlak, ki je vozil iz Meauxa proti Parizu. Vlakovodja je po signalih sklepal, da je proga prosta, pa je še povečal brzino, s katero je vlak drvel po tračnicah. A kmalu je podzavestno začel sumiti, da morda ni kaj v redu na progi, pa je brzino spet zmanjšal. In to je bila prava sreča. Samo sto metrov pred pozoriščem nesreče se mu je bilo posrečilo ustaviti vlak.

nical v Parizu in okolici, pa je Močan ognjeniški izbruh so imeli v Kagošini na Japonskem. Ognjenik Šinmitake se je probudil k novemu delovanju in je s svojim pepelom pokopal 80 hiš. Osem oseb je izgubilo življenje in kakšnih trideset jih je bilo ranjenih.

Paul-Boncourt govori povodom otvoritve spomenika francoskemu maršalu Rochambeau-ju v Parizu

AVSTRIJSKI EPISKOPAT PROTI FAŠIZMU IN NASILJU

V vseh avstrijskih cerkvah so preteklo nedeljo čitali pastirsko pismo, podpisano od dunajskega kardinala Innitzerja, treh nadškofov in dveh škofov, v katerem se obsojajo teroristični atentati hitlerjevcev, ki skušajo z nasiljem zrušiti Dollfusovo vlado.

"Bombe, ročne granate in razstreliva so orožja, ki so dovoljena samo v vojnem času", pravi pismo avstrijskih škofov, "in država ima pravico, kaznovati tudi s smrtjo vse one, ki se teh sredstev poslužujejo". Pismo nastopa proti zmotam hitlerizma ter poziva mladino, naj ne poslušajo prigovarjanj onih, ki pridigajo nasilje. Pravi nadalje: "Avstrija hoče spet postati kar je bila tekom stoletij: trdnjava miru, središče zapadne kulture in steber krščanske vere".

STALIN O JAPONSKIH VOJNIH PRIPRAVAH

Predsednik sovjetske vlade Stalin je govoril nekemu amerišskemu novinarju o odnošajih med Rusijo in Japonsko, pa je ob tej priliki dejal, da tvorijo japonski vojaški krogi veliko nevarnost za mir. "Mi drugega ne moremo storiti", je nadaljeval, "nego da se na to nevarnost pripravimo. Vendar pa se mi zdi, da bi Japonci naredili veliko ne previdnost, če bi nas napadli."

Zaključitev konfernce v Montevideu

Konferenca v Montevideu, na kateri so zborovali zastopniki vseh ameriških republik, je zaključila svoje zasedanje. Beležila je nekaj zadovoljivih uspehov in so se ob tej priliki ojačile vezi med posameznimi državami. Izrekla se je proti vojni, za popolno enakopravnost vseh držav, proti vmešavanju v tuje notranje zadeve ter za potrebo tesnejšega sodelovanja na trgovinskem polju.

Francoska poslanska zbornica je odobrila vladni načrt za posojilo od 18 milijard frankov. Osem milijard bo šlo za konsolidacijo dolgov, ki zapadejo v prihodnjem letu, z ostalimi 10 milijardami pa se bodo krili državni stroški, dokler ne bodo začeli prihajati v državno blagajno davki za leto 1934.

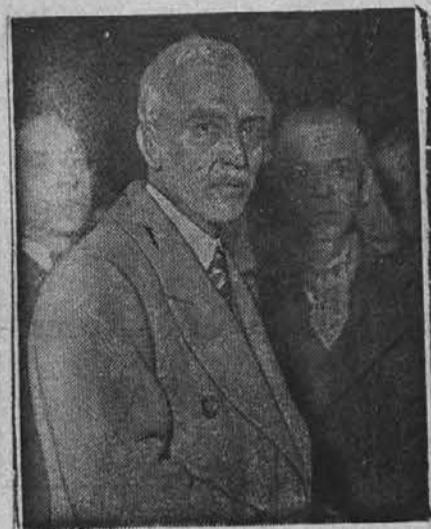
Ustrelili so v čilskem mestu Talci zločinca Manriqueza, ki je bil obsojen na smrt, ker je bil umoril neko tamošnjo gospo.

Hud vihar so imeli preteklo soboto v Carigradu. Zrušila se je neka mošeja in podrla se je tudi več starih hiš.

Proti sterilizaciji, katero uvajajo nemški fašisti, se je izrekel papež Pij XI., ko je preteklo soboto govoril pred zborom kardinalov. Naglašal je, da je nedopustnost takšnega postopanja utemeljena že s papeškim dekretom od leta 1933 ter obrazložena v encikliki "Casti connubini."

RAZNE VESTI

Francisco Maciá, voditelj Kataloncev in predsednik katalonske "generalitete, ki je svojim rojakom priboril pravico samoodločevanja,

Katalonski voditelj Maciá

je pretekli ponedeljek, po daljšem bolehanju, umrl. Mnogi izražajo bozen, da se bodo radi njegove smrti zasukale v slabo sedanje prilike v Kataloniji in tega mnenja je bil tudi pokojni Maciá, ki je tik pred svojo smrtjo dejal svoji hčerki: "Prav dobro vem, da bo sedaj, brez mene, v Kataloniji vse izgubljeno".

Povodom božičnih praznikov je Roosevelt spet podelil ameriško državljanstvo 1.500 osebam, ki jim je bilo odvzeto, ker so tudi po vstopu Amerike v svetovno vojno delale in pisale proti ameriški intervenciji.

Knjigo "Nič novega na zapadu", ki ima izrazito protivojno tendenco in je v prav radi tega njen pisatelj Remarque dobil Nobelovo nagrado, je pruska vlada prepovedala ter je obenem odredila, da se zaplenijo vsi izvodi.

Načelnika armenske Cerkve v Združenih državah nadškofa Leona Touraina, ki so ga njegovi politični nasprotniki mrzili radi njegovih simpatij napram Rusij, so morileci ubili z noži v neki cerkvi. Policija je aretirala pet oseb, ki so osumljene, da so izvršile ta zločin na prigovarjanje voditeljev neke armenske politične organizacije.

Angleški zunanji minister John Simon je prispel preteklo nedeljo v Italijo, da preživi na otoku Capri božične praznike in se potem po-

John Simon

razgovori z Mussolinijem o raznih evropskih vprašanjih, o katerih se je že prej domenil s francoskim ministrom Paul-Boncourm.

SREČNO NOVO LETO 1934!

Veselo in srečno novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem Trgovina z jestvinami

Franjo Faganel in drug
Buenos Aires Yerúa 5097
(Paternal)

Mnogo sreče in veselja v novem letu želi vsem svojim cenjenim slovenskim klientom

Banco Germánico de la América del Sud

BUENOS AIRES

AVDA. L. N. ALEM 150

Naj sprejmejo prisrčna vobščila za novo leto vsi obiskovalci dobro poznanega restavraterja

EMILIJA ŽIVCA
Buenos Aires Osorio 5085
(Paternal)

MILICA D. HOČEVAR
Diplomirana prevajateljica
Buenos Aires Tucuman 586

Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim obiskovalcem Restavracija in trgovina

Franc Kurinčič in drug
Buenos Aires Trelles 1167-69

Dr. Kosta Veljanović

Zdravnik

BUENOS AIRES

AYACUCHO 1584

Hotel Balcánico

Bratje Veljanowsky

BUENOS AIRES

25 DE MAYO 724

OLGA VASILENKO
Modistka

Bs. Aires San Martin 522/II

JOSIP PEČENKO
Trgovec z jestvinami

Buenos Aires, Aevnida Tres Cruces 5606

SEBASTIAN MOZETIČ
Krojačnica in trgovina

Buenos Aires Osorio 5025

Clinica Médica "SLAVIS"
BUENOS AIRES SAN MARTIN 522, II. nadstr.

želi srečno novo leto vsem svojim cenjenim klientom

Srečno in veselo novo leto 1934 želi vsem slovenskim izseljencem

Banco de las Américas

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 429

Srečno in veselo novo leto želi vsem slovenskim rojakom Restavracija in bar

"GRAF ZEPPELIN"
Buenos Aires L. N. Alem 1052

Srečno in veselo novo leto želi jugoslovenskim priseljencem

Banco Comercial del Plata

BUENOS AIRES

AVDA. DE MAYO 652

Vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem ter oglaševalcem "NOVEGA LISTA", kakor tudi vsem drugim rojakom želijo

SREČNO NOVO LETO

uredništvo, upravništvo in konsorcij

"Novega lista"

ARGENTINSKE VESTI

Nemiri v Santa Fe

V zadnjem hipu prihajajo iz pokrajine Santa Fe poročila o izgrelih, ki so jih povzročili pristaši radikalne stranke, katere zastopniki so se tam zbrali na zborovanje.

Oborožene skupine ljudi so napadle vladno palačo v Santa Fe.

V Rosariju je prišlo do resnejših spopadov. V okraju Saladillo je bilo v noči od četrta na petek hudo streljanje. En policijski agent je bil umorjen, več drugih oseb pa je ranjenih.

Policija je izvršila mnogo aretacij in oblasti popolnoma obvladajo položaj. Tako zatrjujejo poslednja poročila, ki prihajajo iz omenjenih krajev.

Zadržanje radikalov

Radikalna stranka je imela pretekla dni v Santa Fe svojo skupščino, na katero so prišli zastopniki iz vseh krajev dežele. Zborovanje je otvoril bivši državni predsednik Alvear, za predsednika radikalne konvencije pa je bil izvoljen dr. Pueyrredón. Po dolgi razpravi, tekom katerih so zastopniki govorili proti sedanjemu notranjemu političnemu položaju ter naglašali, da stranka ne more priznati osrednjih in pokrajinskih oblasti, ki niso bile izvoljene na svobodnih volitvah, so zborovalci sprejeli sklep, da se stranka ne bo udeležila nobenih volitev, dokler ne bo popolnoma zajamčena volilna svoboda.

Aretacija

Brazilske oblasti so aretirale podpolkovnika Pomarja, argentinskega ubežnika, ki je bil zapleten že v več zarot, ko se je mudil v bližini argentinske meje v družbi večje skupine oboroženih mož. Pomar se izgovarja,

da ni imel nobenega namena vpasti na argentinsko ozemlje, pa ga bodo menda izpustili na svobodo, če bo dal zadovoljive garancije, da ne bo delal ob meji neprikl.

Naredba o moki

Vlada je izdala dekret, ki prepoveduje primešavanje raznih kemičnih sredstev, s katerim so mlinarji v zadnjem času hoteli doseči, da se bo moka boljše ohranila in bo bolj odgovarjala zahtevam pekov. Radi teh primersi, ki so se dodajale tudi moki, eksportirani v tuje države, je pred nedavnim protestirala tudi brazilska vlada.

POIZVEDOVANJA

Naše tukajšnje kr. poslaništvo, Buenos Aires, ul. Charcas 1705, išče naslednje osebe:

Melhijora Koeniga iz Filipovega; Antona Bačića, sina pok. Petra, iz Blata na Korčuli, ki se je bil izselil v Brazil v letu 1928.

Kdor bi o njih kaj vedel, je proščen, da to sporoči poslaniškemu konzularnemu odseku, na zgoraj navedeni naslov.

Slovensko prosv. društvo III. v Córdobi

Podpisani odbor naznanja vsem tovarišicam in tovarišem, da se bo vršil v nedeljo, dne 7. januarja 1934. važen društveni sestanek v ulici Humberto I. št. 511, in sicer točno ob 5. uri popoldne.

Tovarišice! Tovariši! Vaša dolžnost je, da se sestanka v velikem številu udeležite, ker se gre za zelo važna vprašanja, ki se tičejo združitve našega društva z Jugoslovanskim kulturnim društvom.

Odbor.

Prvi pik-nik S. P. D. III. v Córdobi

Prvi pik-nik slovenskega društva v Córdobi se je popolnoma posrečil, dasi je ves teden padal v presledkih dež, v soboto pa kar celo popoldne. Okrog pete ure se je vsula redka, a debela toča: nekatera zrna so tehtala nič manj ko 350 gramov. Nekega trinajst-letnega dečka je ubilo, mnogo ljudi je bilo ranjenih in tudi en konj je postal njena žrtev. V noči od sobote na nedeljo se je vsula takšna ploha, kot da so se odprle vse nebeške zatvornice in da hočejo s povodnjo pokončati mesto Córdoba.

Naslednjega dne, okrog 8. ure, se je nebo razvedrilo in spet je zasijalo lepo sonce ter začelo pošiljati na zemljo svoje tople žarke. Dan je bil prav lep: kot nalašč za prvi slovenski pik-nik.

Udeležba članov in članic je bila dobra. V Villa Oviedo, pri Altí Graciji, se nam je priključila druga skupina naših zavednih rojakov in rojakinj s svojimi družinami.

Krasni dan, prelepe urice, ki smo jih preživeli ob široki reki, bodo ostali marsikateremu v neizbrisnem spominu. Naša lepa pesem se je razlegala daleč na okoli.

Pri tekmi v plavanju, katere so se udeležili mnogi člani, je prvi prispel do cilja tov. načelnik dramskega odseka Jožko Kočevar, bivši vojniki Jugosl. vojne mornarice, kot drugi pa je priplaval tov. podpredsednik Franjo Kurinčič. Oba sta prav

Tudi druge zabave in ples so pomagali, da se nihče ni dolgočasil, marveč da so ure prehitro minevale in je bilo treba misliti na povratek. Poslovili smo se od lepega ría ter od številnih tamošnjih prijateljev in odšli proti Córdobi z upanjem, da bo društvo v kratkem spet priredilo podoben vesel pik-nik.

A. M.

Poziv

Tukajšnje jugoslovansko poslaništvo poziva izseljenca Ivana Bukvića, naj se čim prej javi na konzularnem odseku kr. poslaništva v ul. Charcas 1705.

CERKVENI VESTNIK

CERKVENI KOLEDAR

31. december — nedelja božične osmine, zadnji dan leta 1933 — slovenske božje službe dopoldne ob desetih in popoldne ob štirih. Popoldne bomo poleg litanij vseh svetnikov molili tudi Davidov spokorni psalm v spravo za grehe leta, ki mineva, in bomo zapeli zahvalno pesem v zahvalo za dobrote, ki smo jih preteklo leto prejeli.

1. januar — ponedeljek — prvi dan novega leta 1934, zapovedan praznik Obrezovanja Gospodovega. Slovenske božje službe kakor ob nedeljah, dopoldne ob desetih in popoldne ob štirih. Pri obeh božjih službah bomo molili k Svetemu Duhu, ki naj razsvetlji našo pamet, da bi začenjajoče se leto prav porabili. — Popoldne govor o/evharističnem kongresu, ki se bo vršil v našem stolnem mestu v dneh od 14. do 18. oktobra 1934 in molitve za srečen uspeh.

2. januar — torek — prazniški spomin presvetega imena Jezusovega.

3. januar — sredo — spomin svete Genovefe, zavetnice pariškega mesta.

4. januar — četrtek — smrtni dan Tita, ki ga je postavil apostol Pavel za prvega škofa na danes grškem otoku Kreta, in mu je tudi pisal pismo, ki se je v zbirki svetih knjig ohranilo do današnjih dni.

5. januar — petek, prvi petek meseca januarja in novega leta 1934 — posebno lepa prilika za odlično pripravo na letošnji svetovni evharistični kongres v našem mestu, za znano pobožnost devetih prvih petkov. Prilika za spoved v četrtek zvečer od polsedmih dalje in v petek od polsedmih zjutraj do osmih.

6. januar — sobota — zapovedan praznik Razglašanja Gospodovega, imenovan tudi praznik Treh Modrih ali svetih Treh Kraljev. Slovenske božje službe kakor ob nedeljah, ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

7. januar — prva nedelja po Razglašenju Gospodovem — slovenske božje službe na Paternalu kakor po navadi, ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

CERKVENA KRONIKA

Prečastiti gospod pater Tomaž Luque, Provincijal očetov Dominikancev za Argentino, Uruguay in Paraguaj je imenoval izseljeniškega duhovnika Josip Kastelica za voditelja Bratovščine Živega rožnega venca z vsemi zadevnimi pravicami in za ves čas njegovo misije kot slovenski izseljeniški duhovnik v Južni Ameriki.

Ustanovni občni zbor Bratovščine Živega rožnega venca je nadalje soglasno izvolil tale odbor:

Predsednik Andrej Čebokli
Podpredsednik Martin Zidar
Tajnik Franc Lakner
Blagajničarka Romana Koradin
Knjižničar Ivan Kastelic

Pregledniki:

Josip Suban
Radoslav Rogina
Kati Zavrtnik
Alojzija Kek

S tem je torej imenovana bratovščina kanonično pravilno ustanovljena. Vse ostale formalnosti bodo v najkrajšem času urejene in bo začela bratovščina že skoro poslovati, o čemer bodo cenjene članice in člani pravočasno in pravilno obveščeni.

Vse božične božje službe so bile na Paternalu proti pričakovanju številno obiskane, posebno polnočnica, za katero je bila cerkev trikrat premajhna, kakor tudi slovenska deseta maša. Vse je hvalilo lepo slovensko petje.

Zakrament svetega zakona sta sklenila Marija Žele in Miroslav Bergoč pred pričama Rafaelom in Alojzijem Bergoč. Bilo srečno!

Sest in dvajset slovenskih zakonov je blagoslovil slovenski izseljeniški duhovnik od svojega prihoda meseca aprila do konca leta 1933, celo vrsto pa jih je na zakrament svetega zakona samo pripravil, dočim je iz raznih vzrokov blagoslovil zakon sam vsakokratni domači gospod župnik.

Isti čas je bilo v župni cerkvi na Avalos 250 krščenih sedem in dvajset slovenskih otrok, dočim točnega števila po ostalih cerkvah krščenih ni več mogoče ugotoviti.

Zakrament svete pokore je prejele isti čas v slovenskem jeziku okrog sedem sto petdeset odraslih spovedencev.

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

DROBNE VESTI

Tudi Belgija hoče bolj temeljito poskrbeti za svojo varnost. Poslanska zbornica je te dni odobrila izredni kredit od 759 milijonov frankov za povečanje obrambnih naprav ter za nabavo modernejših vojniških sredstev. V podobne svrhe je tudi švicarska vlada pred nedavnim zahtevala pred zvezno zbornico izredne vsote.

Na prošnjo kolumbijske vlade bo Českoslovaška poslala v to južno-ameriško republiko vojaško misijo, kateri bo načeloval general Klecanda in ki bo imela nalogo, da nasveti pomaga pri reorganizaciji kolumbijske vojske.

Na smrt je bil obsojen od hamburškega izrednega sodišča komunist Sander, ki je bil obdolžen, da je 3. decembra umoril nekega policijskega častnika.

Instituto Médico Moderno

Ta zavod je edini v Buenos Airesu, ki ne razpolaga samo z najmodernejšimi napravami za zdravljenje bolnikov, marveč jih tudi pregleda z X-žarki ter jim analizira kri in seč

KAPAVICA — z vsemi njenimi komplikacijami: Hitro in sigurno zdravljenje potom elektrolize.

SIFILIS — 606-914. Periodične Wassermannove analize

KOŽNE BOLEZNI — Zdravljenje ekzema in sraba

REVMATIZEM — Zdravljenje po najnovejših načinih z injekcijami in z žarki

ZENSKÉ BOLEZNI — Tok, nerednosti pri čiščenju. Bolnice sprejemamo v posebnem oddelku.

GRLO — NOS — UŠESA

PREGLED: 2 PESA

V tej ceni so vključena tudi zdravila in analize

SPREJEMAMO

od 10. do 12. in od 14. do 21.

Ob nedeljah in praznikih pa samo od 10. do 12.

347 - SUIPACHA - 347

NIKOLI NI PREPOZNO!

SPOMNITE SE SVOJCEV V DOMAČIH KRAJIH, ČE SE JIH ŽE NISTE ZA PRAZNIKE!

Brez dovoljenja kontrolne komisije lahko pošljete denar v Jugoslavijo, Italijo in druge evropske države. Pet-odstotna pristojbina, ki ste jo morali plačevati na svoja nakazila, je odpravljena.

Obrnite se na naš Jugoslovanski oddelek, ki bo Vaše nakazilo izvršil točno, hitro in po najbolj ugodnem tečaju.

Prepričajte se sami! Nič Vas ne stane vprašati nas za pojasnila, ki Vam jih bomo dali prav radé volje.

Banco de las Américas

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 429

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

Velik vihar je divjal koncem preteklega meseca v Šibeniku in okolici. V mestu je zrušil nekoliko dimnikov, v bližnjih vasih pa je kmečkimi kočam odnašal tudi strehe. V Stankovcu je strela udarila v hlev in ubila pet ovc. Morje je besno butalo ob bregove in je naredilo precej škode.

Preveč medicincev se je letos vpisalo na ljubljansko fakulteto. Toliko jih je, da ne vedo, kam z njimi. Mnogo jih je prišlo iz Nemčije in s Poljskega. Dvorana za sećiranje je prenatrpana, pa se je zato pojavila misel, da bi se prihodnje leto omejilo število visokošolcev, ki bodo sprejeti na medicinsko fakulteto.

Dr. Ivan Pernešef odseka za Zvezo narodov v beograjskem ministrstvu za zunanje zadeve, je umrl v Ženevi, kjer se je delj časa mudil kot jugoslovanski zastopnik na razorožitveni konferenci. Rodil se je bil l. 1880 na Polju v Sloveniji. S svojim strokovnim znanjem je mnogo koristil jugoslovanski stvari.

Jugoslovanski parobrod "Niko Matković" je rešil tekom viharja, ko je vozil iz Tunisa proti Benetkam posadke treh italijanskih ribiških ladij, ki so se obupno borile proti viharju. Monarjem jugoslovanskega broda se je posrečilo, da so po hudem naporu spravili na varno okrog 40 ribičev iz Benetk. Izkrcali so jih v Trapaniju.

Strašen poskus samomora je izvršil posestnik V. Vauhnik, star 30 let, doma iz Sv. Miklavža na Dravskem polju. Napotil se je proti Hočam, kjer je izpeljan falski elektrovod visoke napetosti, ter je tam zagnal čez napeljavo konec žice, ki si jo je bil na rahlo ovil okrog roke. Takoj je šinila v nesrečneža iskra; zvil ga je in vrglo visoko v zrak. V tistem hipu je prišel mimo 74-letni posestnik Franc Verdnik iz Spodnjih Hoč ter mu hotel pomagati. Ker ni vedel, da je to nevarno, se je Vauhnik dotaknil, pa je tudi sam prišel v dotiko s tokom, ki je ovzročil njegovo smrt. Vauhnik so rešili še živega, a je imel desno roko vso zogljenelo in več ran ter opeklin po vsem telesu. Prepeljali so ga mariborsko bolnišnico.

V gozdu nad Krškimi so našli že popolnoma razpadlo truplo neke ženske. Oblasti, ki so uvedle preiskavo, so ugotovile, da se gre za truplo neke mlade Rusinje iz Zagreba, ki si je bila vzela življenje pred približno enim letom.

Drzen rop. V Slovensko krajino so se začeli vračati pretekli mesec mnogi delavci iz Francije. Zasluzek je tam še precej dober, pa prinašajo nekateri domov lepe vsotice.

Tako sta se vračali dve delavki doma iz Goriškega. Bili sta že več let na Francoskem in tako sta si zaslužili precej denarja. Ko sta na postaji v Bratoncih izstopili in se nekoliko oddaljili od vasi, se jima je pridružil neznan možki, ki se je nekaj

časa zaupno razgovarjal z njima o vsakdanjih stvareh. Nato pa sami ne vesta, kaj se je zgodilo z njima. Zločinec je svoji žrtvi omamil z nekim praškom in se je nato polastil ročnih torbic, kjer sta imeli ves denar v znesku 35.000 Din. Ko sta se nesrečnici zavedli in videli, da sta okradeni, sta odšli nazaj na postajo. Toda vsaka sled za zločince je bila izbrisana.

Živega so pokopavali. Iz Banja Luke poročajo: V neki vasi pri Bugojni je umrl kmet Jovo Čačić, star 48 let. Imel je čudno bolezen in niti zdravniki niso vedeli, kaj mu je pravzaprav. Za to boleznijo je okrog 3 zjutraj umrl, ob 6 popoldne pa je že bil pogreb. Ves dan je ležal na mrtvaškem odru in družina ga je objokovala.

Na pogreb je prišlo mnogo ljudi in ko so ga spuščali v grob, je eden izmed navzočih zaslišal iz krste ropot. Dvignili so krsto iz jame, jo odprli in zagledali Čačića živega. Vse navzočne je prevzel grozen strah. Ljudje so kakor divji bežali čez grobove, niso imeli niti časa, da bi šli skoz vrata, marveč so poskakali čez ograjo.

Jovo Čačić je čudno gledal, okrog sebe. Končno se mu je posrečilo, da je priklical svojega sosedo, katerega je prepričal, da je živ. Prosil ga je, naj mu prinese od doma obleko, da bo lahko šel domov. Ko se je oblekel, se je Jovo napotil domov, pa je našel vrata zaklenjena. Skozi okno so vsi preplašeni kukali njegovi domači, drhteč od strahu pred "vampirjem". Bali so se, da bo vsem izsesal kri. Komur se je živi mrtvec približal, da bi ga prepričal, da ni umrl, vsak je bežal pred njim. Šele čez dolgo časa so se nekateri opogumili, prišli k Jovi in se prepričali, da ni vampir. Še le sedaj so ga pustili v domačo hišo.

V Savi je utonil nadzornik konsumnih društev za Ljubljano in okolico Anton Zugvic. Ko je šel po brvi pri Dobravi, v bližini mostu, ki ga je odnesla zadnja povodenj, je omahnil in padel v deroče valove. Ker se mu je površnik zapletel nad glavo, si ni mogel pomagati in ga je Sava po-

žrla. Za njim žalujejo vdova in pet otrok.

Zagrebski brzovlak je v bližini Novega Sada zavožil v kmečki voz, na katerem so se nahajali voznik in dve dekleti. Vlak je zdrobil voz na tisoč kockev, strašno razmesaril vse tri osebe in ubil konja. Prečnice niso bile spuščene, vlaka pa voznik ni slišal, ker je pihala močna burja.

Požar, ki je povzročil 750 tisoč dinarjev škode, je izbruhnil koncem preteklega meseca v skladišču mariborske tekstilne tovarne Doctor in drug.

Strašna smrt dveh otrok. V Osjeku se je v petek dopoldne odigral pretresljiv dogodek. Voznik Pero Cvijanović, ki stane z ženo in dvema malima otrokoma na periferiji Osjeka, je zjutraj odšel v mesto za službo, žena pa je odšla na trg. Preden je Pero odšel, je naložil peč, do otroka ne bi zeblo. Nato je zaklenil vrata in zaprl okna. Tako sta otroka, štiri letni Nikolaj in tri letna Julka sama ostala doma.

Kmalu zatem je sosed Mato Nejasnik začul obupno klicanje otrok. Pogledal je skozi okno v sobo, ki je bila polna gostega dima. Ker so bila vrata zaklenjena, jih je razbil s sekuro. Soba je bila tako zadimljena, da ni videl korak predse. Odprl je okna in ko se je dim razpodil, je opazil na tleh oba otroka mrtva.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

V Strasbourgu so proslavljali obletnico osvoboditve po francoskih četah

VESTI S PRIMORSKEGA

KAKO TRST PROPADA

Trstu, ki se nahaja v nenaravnem položaju velikega pomorskega pristanišča, kateremu je zmanjkalo zaledje, s pomočjo katerega se je bil razvil v važno evropsko luko, gre vedno slabše.

Od dne do dne se množe številke, podatki in dokazi, ki jasno potrjujejo, že takoj po vojni zaznamovano dejstvo, o gospodarskem propadu Trsta. Teško je zbrati v eno celoto vse številke, ki govore o velikanskem nazadovanju gospodarskega življenja, po odcepitvi tega popolnoma od prometa živečega in od zaledja odvisnega mesta. Že z odcepitvijo same Slovenije, je zgubil Trst nad tretjino splošnega prometa, kaj šele s popolno odcepitvijo od Podonavlja in Balkanskega poluotoka, ki sta uravnavala skoro ves promet na Trst. Treba bi bilo veliko poglavij, predno bi objasnili vse težke posledice, ki jih trpi danes Trst s svojo, od vseh strani omejeno svobodo razvoja. Še celo Italija sama ga na celi črti ovira in mu odvzema vse v

Na lice mesta je bila takoj poslana komisija, ki je ugotovila, da je padla iz peči, ki ni bila dobro zaprta, žerjavica, od katere se je vnela bližnja postelja. Otroka sta se zadušila v dimu. Otče in mati sta si iz obupa pulja lase, ko sta videla svoja mrtva otroka. Z njima sočustvuje ves Osjek.

korist predpostavljenih Benetk oziroma novega pristanišča v Margheri. Kajti Benetke same že tudi več ne odgovarjajo po svojem geološkem razvoju in sestava — vsem potrebam modernega pristanišča. (Vode namreč nanašajo mnogo peska in gruša, ki zasipa vedno bolj morje ter tako postana za veleparnike neplovno). Umakniti so morali pristanišče bolj proti jugu. Jasno pa je, da dve pristanišči s tako majhnim zaledjem ne moreta uspevati; Trst je torej popolnoma zapostavljen in umira še predno se je mogel razviti do svoje popolnosti. Če trdimo, da je Trst izgubil najmanj 50 odstov na področju vseh svojih najbolj izrazitih panog, prav nič ne pretiravamo. Še celo uradne fašistične organizacije nam nudijo jako zanimivo statistiko razvoja oz. propada tržaške trgovine. Podlaga statistiki je l. 1929, katerega produkcija je zaznamovana s 100 odstov z ozirom na težo, ne na denar.

Dobrine:	1930	1931.	1932.	1919—1932
				odstotki:
kruh	93.37	88.86	83.81	— 16.19
manuf. blago	92.67	81.47	72.93	— 27.07
kavar. promet	91.85	80.77	71.83	— 28.17
drog. potr.	89.69	80.81	71.16	— 28.84
meso	92.89	80.51	70.83	— 29.17
živl. potreb.	88.01	78.09	66.76	— 33.24
hiš. potreb.	84.22	73.95	62.67	— 37.23
gostil. promet	86.16	68.14	51.18	— 48.82
opreme	95.92	66.76	43.96	— 56.04

Iz teh števil je razvidno kako se ljudje izogibljuje vseh nepotrebnih izdatkov in se omejujejo le na najpotrebnejše: kruh, obleka in drugo so že manj padle dočim n. pr. oprema beleži največi padec. Ljudje kupujejo le kar je najpotrebnejše.

GLAS IZ OSEKA

Tudi iz Oseka poročajo, da je bila letošnja letina slaba. Trta je slabo obrodila, pa to itak ne vpliva več tako hudo na naše vinogradnike, ker imajo še mnogo sodov lanskega vina po kletih in so cene nad vse nizke. Zadnji kupci so v vasi plačevali po pet in petdeset lir za hektoliter.

Naše gospodarstvo gre radi tega rakovo pot. Boben je začel peti. Pred dnevi so izgnali iz lastne hiše Lojzeta Gleščiča, ker mu je bilo radi dolga vse prodano. Pri kmētu Vincencu Kožuhu se obeta tudi nekaj sličnega, ker ne bo zmogel plačila terjatev. Dobro znana Koščeva kmetija je tudi omajana. Vsi gospodarjevi bratje in sestre so se odpovedali hišnemu deležu, da bi tako rešili dom preteče nevarnosti, za kar je pa malo upanja. Nič čudnega, saj ni v vasi ne bajtarja, ne kmeta, ki bi ne bil zadolžen.

NOV MOST

Nov most, zgrajen čez strugo Reke pri "Zotlerju", v Reški dolini, so blagoslovili pretekli mesec. Zgradili so ga vaščani iz Kozjega. Županstvo je na dan blagoslovitve priredilo obnovodograjenem mostu ples za mladino.

USODA GORIŠKEGA

"TRGOVSKEGA DOMA"

Ljubljanski "Slovenec" piše: Tiskovni urad goriške fašistične zveze je objavil vest, da je fašistična organizacija sklenila začasno pogodbo glede palače na Verdijevem korzu št. 24, v kateri je sedež fašistične stranke. V pričakovanju, da se sklene končna pogodba, postane palača last stranke in se bo odslej nazivala "Casa del Fascio".

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calla Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA, KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

Očividno gre za palačo "Trgovskega doma" v Gorici, ki jo je že pred leti zasedla fašistična stranka in v njej odprla svoj sedež. Fašisti so skušali večkrat palačo tudi zažgati sicer pa je bil požig samo fingiran! Fašisti so potem lahko zasedli hišo in tako prišli do lepih prostorov. V pritličju je bila več let nastanjena podružnica Ljubljanske kreditne banke. Ljubljanska kreditna banka pa je podružnico predala Državni banki "Banca nazionale per le co-operazione del lavoro". V Trgovskem domu je bila krasna gledališka dvorana, v kateri so se poleg gledaliških predstav vršile vse važnejše kulturne prireditve. Pred vojno je bil Trgovski dom zbirališče samo naprednega slovenstva, po vojni pa so se tam radi zbirali vsi Slovenci. Iz objave fašistične stranke je razvidno, da še ni bila sklenjena končna pogodba, vendar ni več nikakega upanja, da bi krasna stavba gotovo na najlepši točki v Gorici, ostala v slovenskih rokah. Pod silnim pritiskom fašistične diktature se rušijo v Gorici kakor tudi drugod po Julijski Krajini, zadnji vidni ostanki slovenske kulture. Kot eden glavnih soustanoviteljev "Trgovske zadruge" se imenuje goriški politik Andrej Gabršček. Zadruga je pred vojno sicer zašla v težkoče, a si je med vojno radi razvrednotenja kroge zopet opomogla, in tudi stavba "Trgovskega doma" sama je bila aktivna.

TUDI NA TIROLSKE NEMCE SO ZAČELI PRITISKATI

Na Južnem Tirolskem so bile konfinacije Nemcev v l. 1930, do 1931. po izpustitvi dr. Kienerja zelo redke. V jeseni 1931. pa so fašisti prekinili mir z novimi konfinacijami. Število konfinacij je zlasti v zadnjem času zelo narastlo. Konfiniranih je bilo 7 Tirolcev na skupno 15 let in vse to radi malenkostih vzrokov. Tako so pred kratkim v Ahrntalu prijela fašistične oblasti nekega dijaka Lechnerja, češ da je snel izobešeno italijansko trobojnico. Kmalu pa se je

prostovoljno javil pravi storilec 20-letni dijak Heinz, da reši nedolžnega Lechnerja. Toda glej salomonsko razsodbo fašistične pravice: Oba dijaka sta bila kaznovana. Heinz na pet let zapora. Lechner pa na dveletno konfinacijo na jugu Italije! In to vse zaradi navadne zastave!

Trije meranski dijaki, ki so nedavno položili venec z belo-rdečimi trakovi na spomenik tirolskega narodnega junaka Andreja Hoferja (Jugoslovanom bi fašisti sličen spomenik gotovo že razbili) so bili po prenehanju zaporu postavljeni pod strogo policijsko nadzorstvo.

Zanimivo je, da se ta poostren napad fašistov na pravice nemške narodne manjšine vrši ravno sedaj ob priliki skoroda intimnega prijateljstva med Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Tu se precej nazorno pokaže kameleonska politika Mussolinijeva s katero pa se je Italija večkrat temeljito urezala. Najbolj čudno pa je pri vseh stvareh to, da se nemško časopisje v teh primerih ne zgane in ne protestira!

Po sliki bi ne izgledalo, da je ta mož milijonar. Pa je. Imenuje se Harry Herman in živi samotarško življenje v neki hišici pri Los Angelesu. Od časa do časa pride v mesto, da dvigne na banki nekoliko denarja ter si nabavi to in ono.

PODLISTEK

MRKUN

(Nadaljevanje)
(13)

Ko je šel proti dvigalu, je pobral s tal nekaj, kar ga je zanimalo.

„Ali niste Vi tisti, ki je našel ono beležnico pokojnega Reigateja?“

„Da gospod“, je odgovoril mož. „To je važna najdba. V njej je bil tudi izrezek o neki bratovščini.... Jaz tega nisem prav razumel.“

„Ali ste komu pravili, da ste našli beležnico?“

Mož je nekaj časa pomišljal.

„Da gospod. Prišel je poročevalec nekega lista ter me je vprašal, ali je zelo prijazen gospod. Dal mi je en funt šterling.“

Mr. Reeder je zmajal z glavo.

„Dragi prijatelj, Vi listov ne poznate. Če bi jih poznal, bi vedel, da je nemogoče, da bi kakšen poročevalec dal komurkoli en funt šterling. Pa ste mu govorili najbrž o beležnici?“

„Da, gospod, govoril sem mu o tem.“

„In o izrezku?“

Vratar je priznal, da je naredil tudi to napako.

Dora Reigate je odprla vrata. Bila je zelo bleda in razburjena ter se je še vsa tresla. Prejšnjo noč se je bila vrnila domov ob 11. zvečer, ker je bila šla obiskat neke sorodnike svoje matere, ki so jo dolgo zadržali. Odklenila je vrata s svojim ključem in se je baš pripravljala, da

bo prižgala luč, ko se ji je nekdo približal od zadaj. Preden je utegnila zakričati, ji je nekdo z roko zamašil usta ter jo močno stisnil. Nekdo ji je tudi zamrmral na uho, da se ji ne bo nič hudega pripetilo, če ne bo vpila, in ker je bila skoro že na pol onesveščena, je dovolila možema — bila sta, kakor je izgledalo, v dveh — da sta ji zavezala oči, in ko sta to izvršila, sta prižgala luči, jo nesla v stanovanje ter jo posadila na stolico. Šele tedaj je razumela, da je bil v stanovanju še neki človek. Bil je tujec in je govoril s trdim naglasom. Dasi je samo šepetal, je to opazila, ker se je bilo med dvema prisotnima možema začelo prerekanje.

Nato jo je eden izmed neznancev prijel za roko, ji dvignil rovak bluze in takoj nato je začutila močno bolečino v laketi.

„To Vam ne bo nič škodilo“, je rekel človek, ki je bil prvi spregovoril, in nekdo drugi je dodal:

„Ugasnite luč!“

Dasi so ji bili močno zavezali oči, je čutila, da se je bilo povelje izvršilo. Mož jo je še vedno držal za roko in je sedel poleg nje.

„Bodite mirni in nikar se ne razburjajte“, je dejal prvi mož. „Nič hudega se Vam ne bo zgodilo.“

Prav malo se je spominjala, kaj da se je bilo zgodilo potem. Ko se je zbudila, je bila v postelji, popolnoma oblečena, in bila je sama. Zavezane so zagrinjale okna, in ko je prišla spet k zavesti, je slišala, da so se neka vrata na rahlo zaprla. Bila je takrat peta ura zjutraj. V glavi se

ji je mešalo, bolečine pa ni čutila nobene. V ustih je imela čuden okus in ko je vstala, se je morala nasloniti na stolico, da ni padla; noge so jo komaj držale.

„Ali ste poslali po policijo?“

„Ne Prva oseba, na katero sem mislila, ste bili Vi. Kaj so naredili, gospod Reeder?“

Detektiv si je ogledal mladenkino roko. Opaziti je bilo na njej znamenja treh ubodljajev. Šel je nato v spalnico, da jo pregleda. Troje stolic je bilo blizu postelje. Zrak je bil še poln dima od cigar in cigaret. Več ko ducat ogorkov je bilo na tleh. Najbolj pa je zanimalo gospoda Reederja nekaj, kar so bili vlomilci pustili za seboj. Bilo je to nalivno pero, katero najbrž zato niso zapazili, ker je imelo prav takšno barvo, kakor miza. Skrbno je je prijel s koščkom papirja ter se približal luči. Pero je bilo zelo navadno, a imelo je sijajno površino za prstne odtiske.

Ko se je vrnil k dekletu, je gospod Reeder delal zelo resen obraz.

„Prav nič žalega Vam niso stori-li. Mislim, da niso imeli niti najmanjšega namena, da bi Vam naredili kaj hudega. Jaz sem tisti gospod, katerega so iskali.“

„Ampak, kako?“ je vprašala zbegana mladenka.

Mr. Reeder ni takoj odgovoril. Vzel je v roke telefon ter je poklical nekega zdravnika, katerega je poznal.

„Mislim, da ne boste čutili pozneje nobenega neprijetnega učinka.“

„Pa — kaj so mi dali?“

„Neko zdravilo za to, da boste govorili resnico. Namreč, nikakor nočem reči“, je brž hitel popravljat Mr. Reeder, „da Vi ne govorite resnico, marveč, da so hoteli samo odstraniti razne pomisleke, ki bi jih Vi utegnili imeti. Menim, da so se vprašanja, katera so Vam postavljali, nanašala predvsem name: kaj da ste mi povedali; kaj da vem In bojim se, prav zelo se bojim, da ste jim povedali več, nego bi bilo zame ugodno.“

Strmela je vanj z debelimi očmi, ki so izražale, da nikakor ne more verjeti tega, kar je bila pravkar slišala.

„Ampak, kdo so bili?“

Mr. Reeder se je nasmehnil.

„Dva že poznam. Tretji, seveda, je lahko najbolj nevaren izmed tega terceta, pa mislim, da mu ne smemo dajati prevelike važnosti.“

Zapomnite si naš novi naslov

„NOVI LIST“

Buenos Aires
Lavalle 341, Eser.316

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

Krojačnica in trgovina

z vsemi moškimi potrebščinami. Na izbero Vam nudim po zmernih cenah vsakovrstno angleško blago, kakor tudi vsake vrste vzorce.

Sebastijan Mozetič

Calla OSORIO 5025 - PATERNAL

„Neko zdravilo za to, da boste govorili resnico. Namreč, nikakor nočem reči“, je brž hitel popravljat Mr. Reeder, „da Vi ne govorite resnico, marveč, da so hoteli samo odstraniti razne pomisleke, ki bi jih Vi utegnili imeti. Menim, da so se vprašanja, katera so Vam postavljali, nanašala predvsem name: kaj da ste mi povedali; kaj da vem In bojim se, prav zelo se bojim, da ste jim povedali več, nego bi bilo zame ugodno.“

Strmela je vanj z debelimi očmi, ki so izražale, da nikakor ne more verjeti tega, kar je bila pravkar slišala.

„Ampak, kdo so bili?“

Mr. Reeder se je nasmehnil.

„Dva že poznam. Tretji, seveda, je lahko najbolj nevaren izmed tega terceta, pa mislim, da mu ne smemo dajati prevelike važnosti.“

Tekom jutra se je izvršil v naglici „izlet“ v prostore na Lincoln's Inn Fieldsu, pa brez praktičnih uspehov. Morali so vdreti vrata one sobe, ki jih je zanimala, a bila je prazna. Izgledalo je, da so njeni prebivalci, preden so izginili, uničili mnogo stvari, kajti plinska peč ni bila več na svojem mestu in ognjišče je bilo polno zažganih papirjev. Niso našli cevki in tudi ne rokopisa, ki ga je bil Mr. Reeder videl na pisalni mizi Poizvedovali so pri sosedi, izvedeli pa niso nič takšnega, kar bi bilo moglo pomagati preiskavi do kakšnega uspeha. Mr. Jones je bil najel ono sobo že pred petimi leti; imeli so ga za Šveda; nikogar ni nadlegoval in imel je prav malo

obiskov. Najemino in takse je točno plačeval in edino, kar so mu mogli očitati, je bilo to, da je prepeval čudne pesmi z nič manj čudnim glasom, kar je motilo pisarje odvetnika, ki je imel svojo pisarno vprav pod njegovo.

Nobenega dvoma ni bilo, da je rad pil. V eni omari so našli deset steklenic iz stekla, v drugi pa štirinajst lončenih.

Po tej preiskavi se je začel Mr. Reeder posvetovati sam s sabo. Pregledal je seznam, ki se je nanašal na zločine, izvršene na škodo bank, pa je skrbno začel prebirati imena onih oseb, ki so bile izginile, pa z njimi tudi znatne vsote denarja.

Vzel je iz svojega žepa ključa, ki jih je bil našel v Reigatejevi pisarni. Če bi mogel izslediti ključavnice, katerim sta pripadala ta dva ključa, zadeva bi se gotovo kmalu zaključila. Mr. Reeder je slutil, da pozna ti ključavnice, predvsem odkar je videl vrata onega čudnega poslopja na zemljišču Kluba inozemcev.

Dolgo se je boril sam s sabo. Svoje dramatične nagone je pogumno postavil pred sodni stol zdravoga razuma, pa je končno samega sebe obsodil ter sklenil obiskati komisarja in mu obrazložiti svoje teorije.

Komisar je bil jedel nekaj, kar ni prijalo njegovemu želodcu. Bil je doma, v zdravnikovih rokah, in na njegovem mestu je sedel delegirani komisar.

(Nadalj. sledi)

Slovenska naselbina v V. Devoto

Prav dobro vemo, da se bo mar-vedli kakšne statistične podatke in s kateri naš rojak, ki živi v Buenos Airesu in je prepričan, da je poučen o vsem, ali pa skoro o vsem, kar je v zvezi z našimi tukajšnjimi naseljenici, začudil, ko mu bomo tu povedali, da je v okraju Villa Devoto

Zelenje obdaja devotovski hišice. Zадnja hišica, na desni, je last rojaka Antona Mialeja.

okrog sto slovenskih hiš. Saj smo se tudi mi začudili, dasi nam je bilo znano, da živi tam mnogo Slovencev, pa tudi znatno število naših istrskih rojakov.

Villa Devoto je okraj na periferiji obširne buenosaireske mestne občine. (Da ne bo nespornost, moramo takoj omeniti, da obsega oni del mesta, kateremu tukajšnji Slovenci pravimo Villa Devoto, tudi nekatere dele drugih okrajev, pred vsem okraj Villa Real.) Razvijati se je začel v najnovejšem času in "manzana", ki so sedaj posejane s čednimi hišicami, so tvorile še pred nepremnogimi leti pust "campo".

Prvi Slovenci so se začeli naseljevati v Villa Devoto pred kakšnimi šestimi leti, močnejši pritek naših rojakov v ta okraj pa se je pričel nekako pred tremi leti. Brez hrupa in reklame, pač pa s pridnostjo in vztrajnostjo naših rojakov, so se začele polagoma dvigati slovenske

Simpatična hišica, ki si jo je zgradil, deleč proč od svojega Krasa, rojak Metod Kralj.

hišice v Buenos Airesu. Vedno več jih je prihajalo, ki so hoteli uresničiti svoj veliki sen: postaviti si lastno streho. Takšen sen goji več ali manj vsak trezen priseljenc, posebno v takšnem mestu, kakršno je Buenos Aires, kjer so najemnine drage in požrejo velik delu delavčevih in uradnikovih zaslužkov.

Postavitev lastne hišice zahteva od delavca veliko vztrajnost in velike žrtve, ki jih mora nositi dolgo vrsto let. Zemljišča so draga in ni vedno mogoče izbrati si takšnega kraja, ki bi bil najbolj prikladen z ozirom na delo in drugo. Mnogi družinski očetje prav radi prevzamejo na svoja pleča sitnost, da se morajo vsak delavnik voziti po celo uro, in še več, na delo in z dela, da le svoji družini zagotovijo bolj udobno in bolj zdravo bivališče.

Ni naš namen, da bi danes podrobneje opisovali našo marljivo naselbino v Villa Devoto, da bi na-

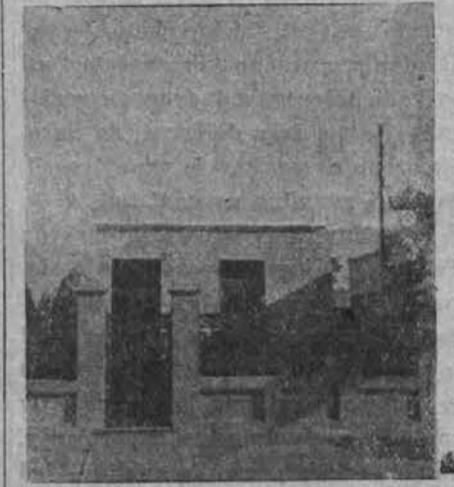

Glavna prometna arterija v Villa Devoto: Avenida Tres Cruces, kjer je promet vedno bolj živahen.

vedli kakšne statistične podatke in druge zanimive podrobnosti; podati smo hoteli tu samo nekoliko vtiskov, ki smo jih imeli, ko smo obiskali naše devotovski rojake.

Zemljišča, na katerih so zgrajene njihove prijazne hišice, so po večini kupili na javnih dražbah in na mesečne obroke. Kdor prej pride, prej melje, pravi naš star pregovor. In tudi z zemljišči so naredili boljše kupčijo oni, ki so prej prišli. Vrednost zemljišč je začela močno rasti, ko so se na njih, ali pa v njihovi bližini, začele graditi hišice v vedno večjem številu.

Ko je bilo poskrbljeno za zemljišče, se je začela gradnja, pri kateri je pomagalo vse, kar je bilo količkaj odrastlega pri družini; kdor je mogel, je najel tudi delavce, da je šlo delo hitreje od rok. Kamen h kamenčku, oziroma, bolj pravilno re-

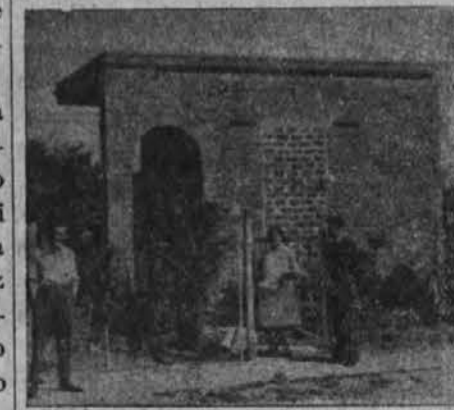

Čedna hišica znanega pevskega učitelja in staroste Sokola "La Paternal" g. Cirila Jekšeta.

čeno: opeka k opeki, pa je zrastle palača: Več ali manj skromna, več ali manj udobna, a zgrajena z lastnimi žulji, prepojena z lastnim znojem in zato tem lepša, tem bolj privlačna.

Hišice so prav čedne. Snaga diha iz vsakega koticika. Po navadi ena soba ali pa dve, prostorni in visoki; kuhinja, kopalnica, včasih še kakšna shramba, precejšen "patio" (dvorišče), pa vrtič, kjer je velik prostor odmerjen za cvetlice vrtnice, ortenzije, geranije, cinije, marjetice itd., pa celo naš rožmarin smo videli nekje, in nageljni seveda tudi ne manjkajo. Cvetlice pri hiši so lep okrasek, ki ga vedo naše pridne gospodinje ceniti.

Pri takšni stvari, kot je lastna hišica, najdejo marljive roke vedno dovolj dela. Ne boste srečali tako zlepa našega slovenskega gospodarja, ki bi Vam dejal: Tu Vam bom razkazal svojo hišico, ki je popolno-

Hiša rojaka Gregoriča. Kriza je kriva, da še ni dokončana.

ma končana in sem z njo prav zadovoljen. Ne. Pač pa Vam bo razlagal, da manjka še to, da manjka še ono: teraso namerava zapreti, da ne bo pozimi preveč hladno; "frente" hoče preurediti, da bo hiša lepše izgledala; "patio" hoče pokriti, da ne bo žena hodila po dežju, ko ima opravka v kuhinji, ki je, v mnogih slučajih, ločena od prave hiše, kjer so spalnice.

Pa, seveda: vsega človek ne zmore na enkrat. Ne mine teden, in lahko rečem, da ne mine dan, da bi česa ne dodali, izpopolnili. A večja dela, ki zahtevajo znatnih denar-

nih izdatkov, morajo pri mnogih čakati na boljše čase. Kriza jim je zmesala račune. Postavili so zidove, postavili streho, hišica že stoji, a ni denarja, ni zasluzka, da bi jo popolnoma dovršili.

Obiskali smo to in ono hišo. Povsod smo opazili veliko ljubezen naših rojakov do lastnega koščeka

Podoben slučaj. Hiša g. Drufovke čaka boljše čase, da se bo oblekla v praznično odejo.

zemlje in do lastne strehe. Ponosni so, da so si z lastnimi žulji postavili dom ali pa, da si ga postavljajo.

In ta njihov ponos je povsem utemeljen. Z mirno vestjo lahko rečejo, da niso izgubljali časa v Ameriki po krčmah in zabaviščih. Sad svojega truda pa lahko vedno vsakomur pokažejo.

Razumnost, marljivost in vztrajnost teh naših rojakov, ki gledajo v bodočnost, je lahko vsem za vzgled.

Nekaj, kar smo opazili in se nam je na prvi pogled čudno zdelo, je pa dejstvo, da se devotovski slovenski naseljenci prav malo poznajo med sabo. "Tam, na nasprotni strani ceste", nam je razlagala neka prijazna gospa, "je tudi neki Slovenec. Zdi se mi, da je s Krasa, več ko toliko pa ne vem. Saj nič ne znamo eden za drugega".

Človeku se zdi to na prvi pogled nekoliko čudno, pa so razlogi zelo preprosti: Tamošnja slovenska na-

Netlakovana cesta Tinogasta, kjer je hudo, ko dežuje, a voda kmalu odteče, ker ima zemlja visoko lego. V kratkem bo občina začela s tlakovanjem.

selbina je še čisto nova, pa doslej naši ljudje niso imeli niti časa, da bi se med sabo poznali ter gojili družabnost. Vsako urico prostega časa so uporabili za to, da so delali pri svojih hišah. A to pač ne bo trajalo večno.

Mnogo dobrega za širjenje sloge in solidarnosti med našimi naseljenici v Villa Devoto bi lahko naredilo slovensko društvo, če bi se tam ustanovilo, da bi le imelo pametno in trezno vodstvo, ki bi poskrbelo, da bi društvo postalo kulturno zbirališče vseh tamošnjih Slovencev, pa tudi Istranov, ter da bi naši rojaki našli v njem priliko za izpopolnitev svoje izobrazbe ter za pošteno razvedrilo.

NE POZABITE,

da smo preselili. Vsa pisma morate

odslej pošiljati na sledeči naslov:

Lavalle 341

Escritorio 316

NE POZABITE,

Arh. VIKTOR SULČIČ:

Priseljenčeva hiša

Preveč obsežna bi bila moja naloga, če bi se namenil, da bom razglabljal, dasi samo v glavnem, o poglavitnih dejstvih, ki so povzročila, da so dandanašnji velike množice ljudstva, predvsem delavskega ljudstva, primorane živeti natrpane v mestih, ki so se v malo letih mogočno razrastla in v katerih je slabo poskrbljeno za higijeno in udobnost ter sploh za zdrave življenjske prilike. Mnoge in hude so nevarnosti, ki prežijo na prebivalca velikega mesta. Človek živi v nezdruživih in temnih prostorih, premika se med kanali, ki jih tvorijo zidovi visokih mestnih poslopij, živi brez luči in solnca, vdihuje pokvarjeni mestni zrak ter si polagoma zastruplja pljuča in s tem ves organizem; zdravje mu peša, obraz mu blede, lekarnar dobi novega odjemalca za svoja zdravila

.... Otroci gredo na ulico, iskat solnca in zraka, ki ga v stanovanjih starih hiš ne najdejo, a ulica ni za otroke. Ulica se je spremenila v deročo in nevarno reko, po kateri drvi na tisoče avtomobilov in drugih vozil. Ulica se je spremenila v pekel, kjer je strašen šum in ropot. Ulica je nevarna... Hiša v velemestu ne nudi niti najpotrebnejšega za življenje, pa se je spremenila v kraj žalosti, kamor prihajajo v goste, in izpodjedajo zdravje, prah in smrdljivi plini, uhajajoči iz vozil in tovaren, in kamor prodira ropot, ki ruši živce.

Organizem se bori proti takšnemu nenaravnemu načinu življenja, pa povzroča, da se človeku zahoče ven, v prosto naravo, v zrak in med solnčne žarke.... In tako vidimo, kako bežijo ljudje iz velikih središč proti periferiji velemest, kjer skušajo v novih hišah, v novih stanovanjih, med zelenjem in tišini podeželja obnoviti svoje zrahljane življenjske sile. Mesto sili na deželo, v božjo naravo....

Skušal bom v drugih člankih razglabljal o teh zanimivih in nad vse važnih vprašanjih. Strokovnjaki na tem polju, arhitekti, urbanisti in drugi, si prizadevajo, da bi v plemenitem medsebojnem tekmovanju, v poslednjem času pa tudi potom mednarodnih konferenc, našli rešitve za mnogoštevilne in zamotane probleme modernega mesta.

Za danes se hočem omejiti na obravnavanje preprostega vprašanja, ki bi utegnulo zanimati — radi migljajev in nasvetov, ki si jih bom dovolil dati — marsikaterega našega rojaka, ki si namerava v bodočnosti postaviti lastno streho, zgraditi lastno hišico. Storit hočem to z željo in namenom, da bi preprečil ponavljanje raznih napak, ki so pri takšnih zgradbah zelo pogoste in ki izvirajo iz nezadostnega strokovnega znanja, katerega pa, kakor je razumljivo, niti zahtevati ne moremo od ljudi, ki nimajo zadevne izobrazbe.

Pred kratkim sem obiskal neki buenosaireski obmestni okraj, pa me je nad vse razveselilo dejstvo, da je na površini od približno enega kvadratnega kilometra vzrastlo skoro sto hiš naših rojakov, po večini delavcev. Plemenit napor so izvršili ti naši rojaki; napor, ki ga zameremo pravilno ceniti le tedaj, ko pomislimo na velike žrtve, ki so

jih morali doprinesti v tej gospodarski krizi.

Delavec začne navadno zidati svojo hišo na zemljišču, katero je kupil na javni dražbi in ki ga bo moral plačevati v dolgih, skoro bi rekel neskončnih mesečnih obrokih (v nekaterih slučajih je teh obrokov, in torej tudi mesecev, nič manj ko 120).

Na zemljišču vidimo, da se najprej zgradi ena soba, včasih dve; kuhinja je ločena ali pa je sploh ni.

Pozneje pride k prvi sobi še druga. Če sredstva dopuščajo, se priziđa še kuhinja in morda tudi kopalnica, katerih skraja ni bilo.

Na takšen način dobimo nesmotrene konstrukcije, ker je že od samega početka manjkala misel za enotnost in za dobro ter srečno porazdelitev prostorov. Kopalnice niso v zvezi s sobami, kar je zelo neprikladno; radi nesrečne lege, ki jo je dobila zgradba, ne pride v sobe noben solnčni žarek itd., malokdaj pa manjka tako hudo udomaena obrambna "galerija".... Ker posebni prostori niso med sabo vezani, nam hiša ne more nuditi potrebne intimnosti in udobnosti, kar posebno občutimo v zimskem času in pred vsem v hišah, zgrajenih na zemljiščih, ki gredo od vzhoda proti zapadu, in kjer gledajo sobe, s svojo značilno "galerijo", proti jugu. Vseh teh napak se lahko izognemo, če že v naprej izdelamo pameten načrt in smo pravilno poučeni, kje da moramo zidati hišo, in kako jo moramo zidati.

Ko hiša že stoji, je ni tako lahko "ozdraviti". Kakor je za človeka potrebno, da se varuje boleznih, tako je tudi pri graditvi potrebno, da se napakam izognemo.

Hiša, pa naj si bo še tako preprosta, mora biti nekaj enotnega, nekaj organiziranega.

Preden preidem na podrobnosti, bo pa dobro, če bom, radi večje jasnosti, razdelil snov v tri glavne dele, namreč:

- 1) Nakup zemljišča.
- 2) Lega hiše.
- 3) Načrt za hišo.

Za gradnjo delavskih hiš se po navadi prodajajo in pridejo torej tu v poštev takšna zemljišča, ki se nahajajo na skrajnih mejah mesta ali pa že izven buenosaireske občine, če se omejimo na naš slučaj. Takšna zemljišča so cenejša, ker so oddaljena od pravega mestnega središča in so do njih slabše prometne zveze. Vendar pa se te prometne zveze sčasoma izboljšajo, ker se posamezni obmestni predeli stalno razvijajo. Tramvaji, omnibusi in colectivi se kosajo med sabo v iskanju potnikov, katerim nudijo vsak dan večje udobnosti. Ni ga novega okraja, ki bi kmalu po svoji ustanovitvi ne dobil redne proge za prevažanje potnikov.

V krajih, kjer je bila še pred tremi leti gola zemlja, so zrastle kar čez noč dolge vrste hiš, na klasičnih vogalih so se otvorile trgovine, občina je kmalu začela s tlakovanjem glavnih ulic, pa je bila zveza z mestnim središčem takoj vpostavljena.

Pri nakupovanju zemljišča bo treba torej gledati, koliko je zemljišče oddaljeno od glavnih cest, ki vodijo v mesto, in kak-

DRAGE MATERE IN DRAGI OČETJE!

Od našega naročnika, razumnega moža ter skrbnega družinskega očeta, smo prejeli naslednji dopis, naslovljen slovenskim staršem, katerega prav radi objavljamo, ker vsebuje mnogo treznih razmišljanj.

Imamo prvo osnovno slovensko šolo v Villa Devoto, ki nam je s svojo ponedeljsko prireditvijo dokazala, kako koristna ustanova je, in kako potrebna. Čestitam ob tej priliki vsem materam in vsem očetom, ki se zavedajo svoje svete dolžnosti, da učijo otroke naš lep materinski jezik, katerega smo podedovali od svojih prednikov. Čestitam tudi vsem onim osebam, ki jim gre vsa čast, da so ustanovili slovensko šolo.

Matere, polagam Vam na srce, da v prihodnjem šolskem letu vpišete v našo šolo vse one svoje otroke, ki so dovršili svoja leta, da se bodo vsi učili slovenskega jezika. Čim več jezikov otrok zna, tem boljše je zanj, ko doraste. Za vse kar ga do brega in koristnega naučite, Vam bo otrok hvaležen, ko pride v leta.

Povedati Vam hočem dva slučaja, ki sta resnična, pa Vas prosim, da o njiju razmišljate. Poznam družini, ki sta učili svoje otroke vsaka po svoji glavi.

Prvi slučaj je ta-le:

Mati in oče, Slovence, doma iz Oseka pri Šempasu, sta imela pet otrok: tri hčerke in dva sina; vsi

šne so prometne zveze. Kdor išče miru in tišine, ne bo smel kupiti zemljišča na eni izmed glavnih prometnih arterij. Računati mora s tem, da se bo tu kmalu razvil živahen promet; računati bo moral s prahom, ropotom itd. Če pa namerava poskusiti svojo srečo s trgovino, ali pa ima v mislih druge pekulacije, je stvar drugačna.

Na vsak način pa treba podčrtati dejstvo, da je življenje ob ulicah, kjer je manj prometa, mnogo bolj mirno in zdravo. Če je v bližini kakšen javen vrt, je še boljše, ker bodo tudi otroci imeli več prostora in več zraka.

Poleg lege zemljišča je pa tudi njegova višina velike važnosti. Nikar si ne delajmo iluzij pri kupovanju nizko ležečih zemljišč! Če hišni temelji niso zadostno izolirani, se bo vlaga pojavila tudi v sobah in ne bo lahko iznebiti se je, kakor bomo pozneje videli. Prenizka in tekom zimskega deževja napol močvirnata zemljišča so nad vse nezdrava. Naši rojaki, ki so imeli srečno misel, da so kupili zemljišča v Villa Devoto, se ne bodo v tem pogledu nikoli kesali. Villa Devoto je eden izmed najbolj visoko ležečih okrajev Buenos Airesa. Poleg tega imajo tam tudi mnogo zelenja ter je skoro vsaka hiša obdana od vrta in dreves, kar je tudi zelo važno. Tistemu, ki rad prebiva v bližini svojih rojakov, ne bo treba iskati zemljišča za svojo hišico na nasprotnem delu mesta.

O legi hiše ter o načrtu zanjo bom razpravljal v prihodnjem članku, kjer bom skušal opozoriti na storjene pogrške, ki sem jih opazil, in katerih bo dobro izogibati se v bodoče. Pokazal bom nadalje z načrti, na koliko različnih načinov lahko izrabimo tradicionalno zemljišče od rovar, ki smo ga podedovali po Špancih, in s katerim so si — in si bodo še —, pri reševanju problemov tehnične in finančne narave, belili glave profesionalci, ki se pri izdelovanju načrtov morajo ozirati tudi na obstoječe stavbinske predpise.

rojeni v mestu Paranc, v pokrajini Entre Rios. Mislim, da je ta družina bila ena izmed prvih slovenskih družin v Argentini. Živel so v Paranc celih osemnajst let. Gospod Franc Remec je po poklicu mizar, njegova žena pa pridna hišna gospodinja. Delala sta skrbno kot prava voditelja svoje družine ter sta si s trudom prihranila, da sta prišla v Paranc do lastne hišice. Prišel pa je dan, ko sta to hišico prodala in sta se z vso družino vrnila v Osek, v svoj rojstni kraj, kjer sta kupila hišo z mlinom.

Vsi njuni otroci znajo slovensko govoriti in pisati, dasi niso obiskovali slovenske šole, ki je v Paranc ni bilo. In tudi nobenega Slovenca ni bilo v bližini. Mati in oče sta bila sklenila tako-le: v naši hiši ne sme noben naš otrok govoriti z nama drugega jezika, nego oni, ki sva ga podedovali od svojih staršev. Ko so otroki nekoliko odrasli, sta jih učila pisati, tako da so poznali, ko so šli v argentinsko šolo, že vso abecedo in številke do 100. Ko je mati vpisala svojega prvega sina v argentinsko šolo, je prosila učitelja, naj pazi na otroka, da se bo dobro učil. Med drugim mu je tudi sporočila, da sin že pozna črke in številke, a v svojem materinskem jeziku, govoriti pa da zna tudi špansko. Ko je učitelj to slišal, ji je podal roko in ji čestital: "Vi ste prva mati, katero sem srečal v svojem življenju, da je naučila otroka abecedo. To je lepo od Vas, da učite svoje otroke tudi svoj jezik. Čim več se otrok nauči, tem boljše je zanj, ko doraste."

Matere in očetje! Ali ni lepo, da otrok že v svoji otroški dobi razume in govori kar dva jezika? Ali niso starši lahko po vsej pravici ponosni na takšnega sinčka in na takšno hčerkico?

Omenim naj še to, da se od te družine sedaj spet nahajajo v Argentini dve hčerki in en sin. Tu, med nami, v Buenos Airesu živijo. Ni jih sram govoriti slovensko, marveč so ponosni na svoje starše, da so jih naučili materinščine, in so jim za to hvaležni.

Drugi slučaj:

Poznam mater in očeta. Oba sta vipavca. V Trst sta bila šla delat, tam sta se seznanila in se poročila. Imela sta tri hčerke. Postale so Italijanke in ne znajo niti besedice slovenskega jezika. Vsako leto, ob trgatvi, so prišli otroci k svojemu stricu, v solčno domačo vasico, ter so ostali tam po dva meseca. Imel sem priliko govoriti z eno izmed teh deklic. Ime ji je bilo Ines. Z njenimi sestričnami smo hodili po vinogradu ter zobali grozdje.

Vprašal sem jo: "Ines, kako da ne znaš govoriti slovensko, saj vendar imaš slovenske starše?"

Odgovorila mi je: "Maledetta la mare... da me ni naučila slovensko! Sedaj bi jaz lahko govorila dva jezika, tako pa znam samo la, la, qua, qua". Svetoval sem ji, naj gre v slovensko šolo v Trstu, pa mi je odvrnila, da bi jo bilo sram stopiti pred slovenskega učitelja ter mu povedati, da ima slovenske starše, a da ne zna niti besedice njihovega jezika.

Tu prevdarite, drage matere in dragi očetje, kateri starši so prav vzgajali svoje otroke, in kateri jih niso!

Živimo v Argentini, kjer se lahko svobodno učimo jezikov različnih narodov. Čemu bi se naši otroci ne učili tudi našega jezika? Poglejmo druge narode, kako cenijo in ljubijo svoj jezik! Narod, ki samega sebe ne spoštuje, ga tudi drugi ne bodo. Pametni rojaki so ustanovili v Vi-

lla Devoto šolo za slovenski jezik. Na žalost moram povedati, da živi okrog šole marsikateri oče, ki misli, da je bolje napreden, če govori proti tej ustanovi, ter da takšen način najboljše skrbi za blagor svojih otrok!

Modrujejo tako-le: Kaj nam pomaga govoriti slovensko, saj Slovenci tako nič nismo. Raje ko da dem pet centavov za slovensko šolo, jih pa že raje zapijem, bo bolj za leglo.

Očetje, svojo vest izprašajte in svojo pamet, da boste znali razlikovati med dobrim in slabim. Življenje je dolgo in je kratko. Kam smo prišli, to vemo, a kam da bomo še prišli, to pa ni nikjer zapisano.

Prve dni po otvoritvi šole, sem slišal govoriti možakarja, v neki hiši v Villa Real, proti jeziku, katerega ga je bila mati naučila.

Pogovor je bil tako-le:

Vprašal sem starše, ali bodo pošiljali otroke v slovensko šolo, pa mi je oče dejal: "Za letos je najstarejši sin še premlad; za prihodnje leto pa bomo videli. Kaj se tebi zdi: ali bo šola napredovala, ali pa jo bodo kmalu spet zaprli?"

"To je od očetov odvisno", sem mu rekel. "Če se bodo očetje zavzeli za šolo, bo šla naprej in bo napredovala; če ne, jo bo pa treba zapreti."

Tu se je vmešal možakar, ki je dejal, med drugim:

"Kaj slovenska šola! Kaj bi z njo? Kaj pa smo Slovenci? Saj nič nismo. Ne bomo prišli daleč s slovensčino!"

Pa sem ga vprašal:

"Kaj sem ga vprašal:

"Da."

"Ali si hodil v slovensko šolo?"

"Da."

"Če prideš s kakšnim Rusom v razgovor, ali ga razumeš, kaj govori?"

"No, seveda; ga že še precej razumem."

"In Poljaka, Čeha, Hrvata, Srba itd. razumeš?"

"Seveda; vsakega Slovana bom razumel, kaj pravi."

"Sedaj mi pa povej, zakaj razumeš vse Slovane?"

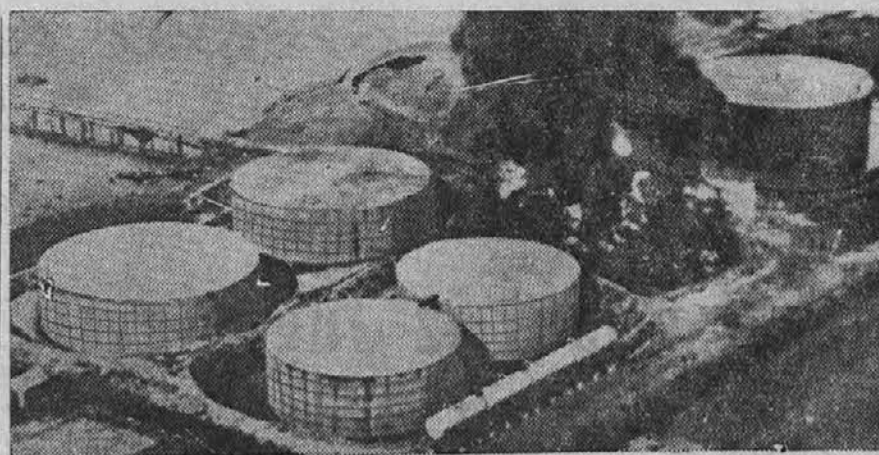
"Ker znam slovensko."

"Ali pa veš, koliko nas je, Slovanov? Ali veš, da nas je več ko dvesto petdeset milijonov? Da smo po številu prvi narod v Evropi? Razcepljeni smo radi razprtij. Prej ali slej pa bo prišel dar, ko se bomo združili v močno slovansko državo. Če poznaš katerikoli slovanski jezik, lahko daleč prideš v Evropi. Če govoriš slovensko, prideš lahko od Jadranskega morja do Skrajnega vzhoda, pa od Črnega morja do Severnega tečaja. Ali prideš z drugimi jeziki tako daleč? Le tu pa tam boš našel kakšnega, ki govori slučajno nemško, francosko itd. Sedaj mi pa povej, ali je slovenski jezik kaj vreden, ali ne?"

Mož ni bil trmast in je rad priznal, da je res, kar se mu govorilo.

Matere in očetje, vpišite v prihodnjem letu vsi svoje otroke v slovensko osnovno šolo! Skrbite za njih dobro in učite jih prav, dokler so mladi, da vas bodo spoštovali, ko dorastejo!

Vipavec

Štrahna eksplozija nekega petrolejskega tanka v Tivertonu, v Združenih državah je povzročila mnogo človeških žrtev

SOKOLSKO DRUŠTVO "LA PATERNAL", priredi dne 31. t. m. svoj prvi

SILVESTROV VEČER

v proslavo druge obletnice samostojnega obstoja s sledečim sporedom:

1. Vinko Vodopivec: "VENČEK", orkester
2. Dr. Ant. Dolinar: "VENČEK SLOVENSkih NARODNIH", mešan zbor
3. V. V. "KAKRŠEN GOSPOD TAK SLUGA", burka iz vojaškega življenja v 1 dej.
4. "SLOVO STAREGA IN PRIHOD NOVEGA LETA", živa slika.

Po končanem sporedu pa se bomo zabavali s plesom do zore, pri katerem svira društveni orkester.

Buffet bo v društvenih rokah in po ceni

Prireditev se bo vršila v dvorani "ASOCIACION DE SOCORROS MUTUOS", v Calle VENEZUELA 3989 (štiri kvadre od Rivadavije, v višini 3900), točno ob 21. uri.

Prometna sredstva za prihod in odhod so sledeča: Subterráneo Anglo-Argentino postaja "Medrano"; Tranvije Anglo-Argentina št. 2, 5, 26, 27, 44, 73, 84, 85 in 97. Tranvije Laeroze št. 5, 8, 12, 13 in 22. Omnibusi: Columbia št. 84. — Ciudad de Buenos Aires št. 4. — C. A. T. M. št. 91. — Villa Lugano št. 1. — Prockway št. 101. La Nación št. 10 — La Capital št. 82. — Velez Sarsfield 80 —

K številni udeležbi vabi vse naše rojakinje in rojake

ODBOR.

MEDICINAL NEWS

Največja klinika v Buenos Aires

10 ZDRAVNIKOV - SPECIALISTOV. 12 KONZULTORIJEV.

POSEBEN ODDELEK ZA SPOLNE BOLEZNI. Zdravljenje na obroke po 10.— \$ na mesec

ZENSKI ODDELEK. Načelujeta mu zdravnica in zdravnik, ki sta specializirana v porodništvu in v vseh ženskih boleznih

SPLOŠNA KLINIKA. Jetika, bolezni srca, želodca, jeter, obisti, črevesja itd.

ODDELEK ZA X-ZARKE. Radioskopija. Radiografije po 10. — \$ vsaka.

ODDELEK ZA ELEKTRIČNO ZDRAVLJENJE. Višinska svetloba, ultravioletni in infrardeči žarki. Najmodernejši stroji.

POSEBEN ODDELEK ZA OTROKE.

LABORATORIJSKI ODDELEK. Vsakovrstne analize.

SANATORIJSKI ODDELEK. Sprejemamo po nizkih cenah in v popolno oskrbo bolnike, ki so pod stalnim zdravniškim in kirurškim nadzorstvom.

ZOBOZDRAVNIŠKI ODDELEK. Izdiranje zob brez bolečin. Nizke cene. Umetna zobovja.

Ko čutite, da niste zdravi, pridite k nam, kjer vas bodo pregledali strokovnjaki, ki prav tako postopajo z revežem kakor z bogatinom.

KONZULTACIJE SO BREZPLAČNE
ZDRAVIMO TUDI NA MAJHNE MESEČNE OBROKE

GOVORIMO SLOVENSKO

Sprejemanje strank od 9.—12. in od 15.—21.

Ob nedeljah in praznikih od 9.—12.

U. T. 35, Libertad 5410

28 SUIPACHA 28

"La Bayoneta"
nakupuje in prodaja obleke, nove in od druge roke, po zelo ugodnih cenah. Vsakovrstne potreščine za kamp in potovanja. Priporoča se
LEON CORTES
25. de Mayo 562 - Buenos Aires

ZA POUK IN ZABAVO

Nekaj vtisov iz Jugoslavije

Kakor nam že naslov pove, ni ta članek nikak potopis, marveč podajamo v njem samo nekatere vtise, a prav zanimive, ki jih je v zasebnem pismu opisal naš rojak dr. J. B., ko je po več letih prišel spet v domovino. (O. uredn.)

Ko sem prišel po tolikem času spet v Ljubljano, sem sklenil ostati tam par tednov, da se nekoliko uživim v novo življenje. Ljubljana je naredila name velik vtis. Videl je nisem bil od leta 1920, ko smo se kot dijaki skupaj vračali v Trst. Toliko novega so zgradili od tedaj, da sem kar strmel. In, kar je najvažnejše: vse, kar je novega, je tudi zelo lepo. Saj je v Ljubljani za diktatorja v arhitekturi naš veliki stavbenik prof. Plečnik. Koliko je on preurel mesto! Človeku se zdi skoro neverjetno. In s tako ekonomičnimi sredstvi! Tu je posekal par dreves, tam je dvignil navaden rustični zid, tu postavil par svetiljak, tam par velikih kamenitih krogel, pa so na enkrat spremenili svoje lice mnogi okrajji mesta. Kjer je delal Plečnik, tam diha cesta harmonijo.

In potem imajo v Ljubljani "Nebotičnik", na katerega so prav ponosni. Ima sicer samo trinajst nad-

Ljubljana: Nebotičnik

stropij, a je vendar krasen primer nove slovenske arhitekture. Gradil ga je arhitekt Šubic, slikarjev brat. Od devetega do trinajstega nadstropja je kavarna; tu človek zelo udobno sedi. Razgled z zadnjega nadstropja, kjer so vse stene steklene, je diven. Skoro vsa Ljubljana leži pod teboj kakor na dlani; vidiš tudi vse ljubljansko polje in, v ozadju, verigo Karavank.

Videl sem v Ljubljani tudi Narodno galerijo, ki je v Narodnem domu. Ni prav velika, ampak ima krasne stvari. Muzej je strašno natrpan. Materiala ima za tri takšne stavbe. V Jakopičevem paviljonu je vedno kakšna razstava.

Videl sem krasno stavbo borze in silno moderno notranjščino Trgovske zbornice itd., itd. Silno mnogo novega je.

In duhovno življenje! Dinamika! Še danes ne poznam vseh listov in revij, ki izhajajo v Ljubljani. Ope-

Skopje: Iza-begova džamija.

ra in drama sta prav dobri, čeprav se morata boriti s finančnimi težkočami, ki izvirajo deloma iz zmanjšane državne pomoči, deloma pa iz sportnega nastrojenja moderne mladine.

S prijateljem S. sva bila na Gorenjskem. Bil sem v Mojstrani in šla sva do podnožja Triglava, to je

Beograd: Moderni most za Pančevo. Druga slika: Kafana "Albanija", kraj Principovih sestankov. Radi sijajne lege ponujajo za to bajta osem milijonov dinarjev!

do Aljažvega doma v Vratih. Tu sem prvi krat občudoval visoke planine od blizu. Zelo lepo je bilo. Ni je lepše dežele nego je naša Gorenjska. Prav nič čudnega ni, da se je planinstvo tako razvilo: Slovensko planinsko društvo ima preko sedem tisoč članov.

Od tod sem se odpeljal proti Beogradu. No, tu v prestolnici je pa vse drugačno. Predstavljaj sem si Beograd v mislih kot pravo balkansko mesto, pa sem se silno začudil. Po sem našel tu široke in neskončno dolge ulice. Debelo sem gledal, ko sem videl, da ima Beograd preko dvajset tramvajskih in avtobusnih prog ter da je njegov naseljen teritorij najmanj pet krat večji od tržaškega. Tukaj da bi šele videl, koliko gradijo, in to vkljub krizi! Nova ministrstva, ogromne šole, banke, zavarovalnice, cerkve, bolnišnice, okrožne blagajne, poleg tega pa še prav mnogo zasebnih hiš.

Vse je treba na novo napraviti. Dohiteti je treba druge narode za

Bistrenica na Vardaru, kjer se je naselilo nekaj družin s Primorskega

par stoletij razvoja. Volje in ambicije je dovolj. Beograd se razvija z vprav orjaškimi koraki; pred svetovno vojno je štel komaj osemdeset tisoč duš, danes pa živi v mestu že skoro dvesto štirideset tisoč prebivalcev.

Za primer razlike med predvojnimi in sedanjim Beogradom bom povedal to-le: Predvojno rusko poslaništvo, ki stoji še danes nasproti dvoru, je bilo do 1914. leta najvažnejše poslaništvo v srbski prestolnici. Pa je taka prizemna hišica, da bi v njo ne šlo danes niti albanško poslaništvo. Da bi videl sedanja poslopja tujih državnih zastopništev: novo francosko, češkoslovaško, angleško, italijansko poslaništvo! Da bi videl sijajne parke: Kalemegaan kjer sta tudi dva spomenika Ivana Meštrovića; Topčider, pa še celo vrsto manjših!

Seveda ni bilo mogoče starih stavb kar čez noč izbrisati iz površine. Zato vidiš tu, poleg elegantne, moderne stavbe, takšno bajto

(ki moli, povrh vrsega, po navadi še naprej v ulico), da Bog pomagaj! Beograd je pač še v razvoju; če bo šlo tako naprej, bo v petdesetih letih tako moderno mesto, da mu ga ne bo para v Evropi. Starih hiš tedaj sploh ne bo več. Štirideset od sto se jih je zrušilo tekom svetovne vojne, kar jih je pa še ostalo, bodo polagoma izginile. In izginila bo tudi vsa ona romantika orijenta, katero lahko danes še občuduješ v neštetihi "kafanah", ki so prav na-

človeka dejstvo, da srečava po ulicah mnogo, oziroma preveč strganih ljudi. Srbi iz nižjih slojev ne znajo skromno živeti. Prodajalcem časopisov in nosačem na pr. visi obleka na kosih od telesa. Četudi malo zaslužijo, zašili bi si pa vendarle lahko, kar stržejo. Tu bo treba še potrpljenja in tudi energije s strani mestnih oblastev, ker se takšne "navade" ne dajo tako kmalu odpraviti.

Pa da bi videl tukajšnje "male". To je ciganska beseda in pomeni okraj. Prebivalstvo tvorijo sicer večinoma cigani, a najdeš med njimi tudi druge. V Jatagan-mali vidiš na pr., kako ti zbijajo skupaj par desk, pokrijejo s pločevino, ki so jo dobili iz raznih posod za bencin, pa je hiša. In vendar imajo tudi v Beogradu občinski gradbeni urad, ki ne daje dovoljenj kar tako. Kaj narediti s temi "malami"? Nerešenih problemov je legijon. Kontrastov vse polno. Najmodernejša poleg starega in primitivnega.

Še deset strani bi lahko napisal o Beogradu, a se bojim, da bi dolgočasil. Pa prihodnjic o kakšni drugi zanimivosti!

Koncem junija se mi je bila nudila prilika, da obiščem Južno Srbijo. Vozil sem se do Skoplja petnajst ur s potniškim vlakom. Južna Srbija (danes Vardarska banovina) je lepa, zelo lepa. Turki so uničili gozdove in iz vlaka gledaš dolge ure samo valovito gričevje in ne vidiš nikjer hiše, nikjer človeka. Zemlja

Kajmakčalan, Sokol Ovcje polje.

je zelo rodovitna in samo čaka rok, ki jo bodo orale. Prostora je tu še za par milijonov ljudi. Na žalost pa primanjkuje državni kapital za investicije. Potrebne bi bile težke milijarde, katerih pa naš od krize izčrpani proračun za sedaj ne zmore.

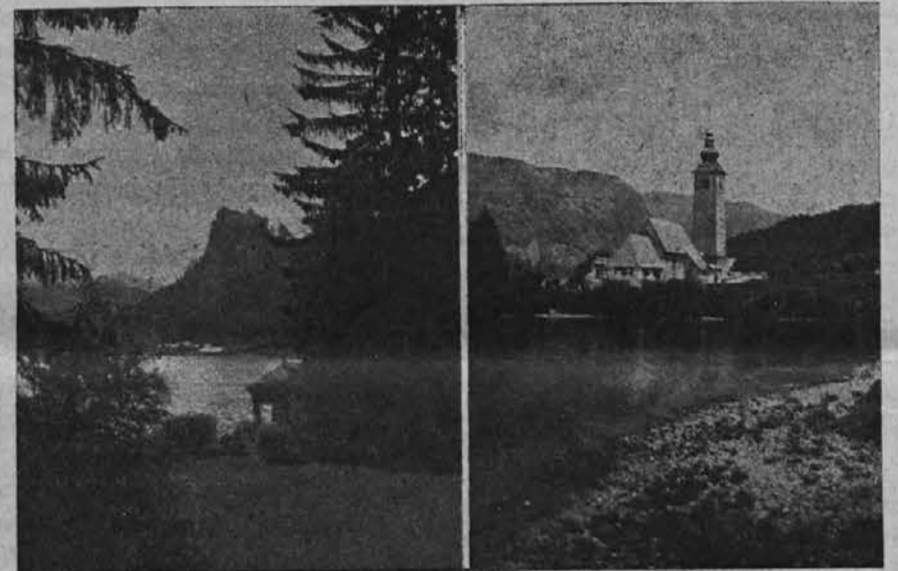
Slabo je v Beogradu, da ima pusto okolico, ker so pogozdovalna dela še v svojih početkih. Nikamor ne moreš, kot na Avalo, ali pa s parnikom. Na Avali, šesnajst kilometrov od Beograda, je pa krasen razgled. Slab vtisek naredi v Beogradu na

človeka dejstvo, da srečava po ulicah mnogo, oziroma preveč strganih ljudi. Srbi iz nižjih slojev ne znajo skromno živeti. Prodajalcem časopisov in nosačem na pr. visi obleka na kosih od telesa. Četudi malo zaslužijo, zašili bi si pa vendarle lahko, kar stržejo. Tu bo treba še potrpljenja in tudi energije s strani mestnih oblastev, ker se takšne "navade" ne dajo tako kmalu odpraviti.

Pa da bi videl tukajšnje "male". To je ciganska beseda in pomeni okraj. Prebivalstvo tvorijo sicer večinoma cigani, a najdeš med njimi tudi druge. V Jatagan-mali vidiš na pr., kako ti zbijajo skupaj par desk, pokrijejo s pločevino, ki so jo dobili iz raznih posod za bencin, pa je hiša. In vendar imajo tudi v Beogradu občinski gradbeni urad, ki ne daje dovoljenj kar tako. Kaj narediti s temi "malami"? Nerešenih problemov je legijon. Kontrastov vse polno. Najmodernejša poleg starega in primitivnega.

Še deset strani bi lahko napisal o Beogradu, a se bojim, da bi dolgočasil. Pa prihodnjic o kakšni drugi zanimivosti!

Koncem junija se mi je bila nudila prilika, da obiščem Južno Srbijo. Vozil sem se do Skoplja petnajst ur s potniškim vlakom. Južna Srbija (danes Vardarska banovina) je lepa, zelo lepa. Turki so uničili gozdove in iz vlaka gledaš dolge ure samo valovito gričevje in ne vidiš nikjer hiše, nikjer človeka. Zemlja

Na desni: Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Na levi: Blejski grad.

KAKO

bi se naročili na naš list?

NIČ NI LAŽJEGA

Pošljite svoj naslov na:

NOVI LIST, LAVALLE 341

Buenos Aires

Bil sem par dni v Skoplju. Zelo zanimivo mesto. Vse je tu združeno: moderno s starim, orientalsko z zapadnim. Čez Vardar greš preko mosta, katerega je dal zgraditi car Dušan Silni. Čaršija je tako turška, kot je gotovo ne najdeš niti v Mali Aziji. Vidiš pa tudi moderne stavbe, kakršnih bi zaman iskal v Trstu.

Iz Skoplja smo šli še sto kilometrov z vlakom ob Vardarju navzdol do Bistrenice, kjer je naseljenih nekaj primorskih izseljencev. Od Bistrenice do Gjevjelije, torej do grške meje, je samo petdeset kilometrov. Iz Bistrenice se tudi lepo vidi gorovje, kjer se je izvršil slavni preboj solunske fronte leta 1918:

SPOLNE BOLEZNI

Zdravimo kapavico, sifilis, kožne in krvne bolezni ter živčno in spolno slabost. Razpolagamo z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki in najnovejšimi napravami. DIATERMIJA — X-ZARKI — ULTRAVIOLETNI ŽARKI — LABORATORIJ ZA ANALIZE

HITRO IN SIGURNO ZDRAVLJENJE BREZ BOLEČIN

POSEBEN ODDELEK ZA ŽENSKO

Vodijo ga specializirani zdravniki in babice — Pod ugodnimi pogoji sprejemamo bolnice v popolno oskrbo. — Hitro zdravljenje nerednega čiščenja.

SAMO 40 PESOV

stane popolno zdravljenje kapavice

Zdravimo tudi na tedenske obroke od \$ 5

Gran Instituto Médico Abasto

3284 - CORRIENTES - 3284

II. nadstropje

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.

Ob nedeljah in praznicah od 10. do 12. ure.

ŽENSKI KOTIČEK

ZALOSTNA ZGODBA STARE MATERE

V Berlinu se je pred velikim senatom obravnavala, tale žalostna zadeva. Na zatožni klopi je sedel 60-letni pleskar Albert Koneyna, ker je s svojo 81 let staro materjo sirovo ravnal.

Stara vpokojenka je 5 let prebivala pri sinu. Od božiča l. 1932 pa je imela prestajati celo mučenništvo. Kakor je ugotovilo državno pravdnništvo, je sin s svojo materjo strašno grdo ravnal. Najhujše je bilo 18. avgusta letošnjega leta. Ko je starica hotela pojesti košček kruha ter prosila za nož, da bi kruh razrezala, jo je sin začel grdo zmerjati. S silo ji je odprl usta, zatiskal nos ter ji kruh s tako silo potisnil v usta, da bi se revica bila skoro zadušila. Potem pa jo je s pestjo bil po očeh in kričal: "Oslepeti moraš!"

Obtoženec pa je to zanikal. Pravi, da ji je res vtaknil v usta kos kruha, a ne s silo. To pa je storil zato, ker mati ni hotela jesti ter je

je bilo pri sodbi to, da je že toliko star in da je bil razburjen zaradi tega, ker mati ni hotela jesti tiste hrane, katero je on tako težko prisluzil.

PREPOVEDANA MODA

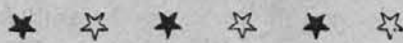
Japonska vlada je s posebnim ukazom prepovedala operacijo, ki je odpravljala značilne mongolske posevne oči ter jih spremenila v evropske. Kirurg prof. Ushida, ki je obogatel s to operacijo, je samo razrezal in malo dvignil v ta namen kožo ob sencih. Svoječasno je bil operiral tudi prestolo-naslednikovo novorojeno hčerko. "Evropske oči" so postale velika moda posebno pri damah višjih slojev. A zdaj, ko toliko govori Japonska o "mongolskem bratstvu" z nesrečnim Kitajem, se je veter spremenil.

DVOJE MNENJ

V angleškem parlamentu so se pretekle tedne vroče obravnavali

Arh. Viktor Sulčić: Škica.

BREZVESTNO POSTOPANJE

Pariška "Comedia" prinaša razgovor dveh pestunjev (nurses), ki ga je ujel njen sotrudnik v boulognskem parku. Otroka sta ležala v vozičkih. Pestunji v obveznih temnodirih plaščih in rutah sta sedeli na klopi, pletli neke lepe čipkaste stvari in se mirno menili. Ena je rekla: "Najhujše je to, da zvečer vedno moram ostati doma. Če se otrok zbudi in se zjoče, pa opazi gospa, da nisem doma, vedno naredi lepo komedijo. Sicer pa si znam pomagati. Vbrizgavam otroku enostavno morfij, potem spi kakor klada. — Druga je odgovorila: "Morfij? To je nevarno, draga moja. Zdravnik vam lahko naredi velike nepravilike. Jaz naredim drugače. Mi imamo kopalnico poleg otrokove sobe. Če odprem samo za nekoliko minut plin, tudi ostane otrok popolnoma miren do svita." Če ni ta razgovor izmišljen, pomeni seveda večjo grozoto kakor vsi umori v dnevnem tisku.

Ogromna ura

Vsak Parižan bo poslej nahko natančno vedel, koliko je ura. Le na Eiffelov stolp mu bo treba pogledati. Na tem stolpu bo namreč takoj, ko bo napočil mrak, v višini 200 m zažarelo ogromno kazalo, ki bo imelo 20 m v premeru in bo razsvetljeno s 600 žarnicami. Pač pa boš pod uro zaman iskal kake skrinjice, v kateri bi bilo shraneno kolesje. Uro bo namreč gonila elektrika. Kazalo je posejano z malimi žarnicami, ki so od sredine razvrščene v ravnih vrstah proti kraju, kakor žarki. Vsako sekundo bo po eden teh žarkov zableščal v rumeni svetlobi, vsako minuto v rdeči in vsako uro v beli barvi. Iz daljave bo to svetlobno mešanje videti kakor prava ura z bleščečimi kazalci.

Priča strašne katastrofe

V kraju Cheshire pri Wallaseyu na Angleškem je v starosti 48 let umrl mož, ki je doživel eno najbolj usodnih ur svetovne zgodovine. To je bil Robert Leith. Ko je bil Leith 30 let star, je služil na velikanskem parniku "Lusitaniya" za prvega telegrafista. Meseca majnika l. 1915. je nemški podmorski čoln "Lusitaniya" torpediral in potopil. Ta čin nemških podmornic je dal povod, da je pozneje Amerika stopila v vojno in s tem obrnila vojna sreča. Robert Leith je v tistih trenotkih, ko se je potapljala ogromna ladja in je z njo umiralo v mrzlih valovih na stotine potnikov, z brezzičnim brzojavom v svet pošiljal klice na pomoč. Klical je na pomoč do tistega trenutka, dokler njegova ladja ni izgnila v valovih. Kmalu nato je bil rešen. Ko so pred nekaj časa v Tower-Hillu na Angleškem postavljali spomenik žrtvam "Lusitanije", je bil Leith povabljen k slovesnosti kot eden redkih preživelih častnikov iz tiste katastrofe.

IZ BUENOSAIREŠKE KRONIKE

ŽELEZNIŠKA NESREČA

V torek opoldne je šla služkinja Adela Stassita, stanujoča v ul. Zamudio 1006, čez progo železnice F. C. O. na višini ulice Gen. Artigas. Ko je hotela prekoračiti tračnice, ni zapazila, da prihaja vlak. Lokomotiva jo je zgrabila in jo poškodovala tako, da je na mestu izdihnila.

DRUGA NESREČA

Podobna železniška nesreča, kakor je ona, o kateri poročamo zgoraj, se je dogodila v petek popoldne na višini ulice Cruz. in sicer na progi iste železniške družbe. Nekega Kalita Valentyja, češkoslovaškega državljanca, je povozilo, ko je šel čez tračnice. Vlak ga je tako pobil, da je kmalu podlegel poškodbam Vlakovodjo so aretirali.

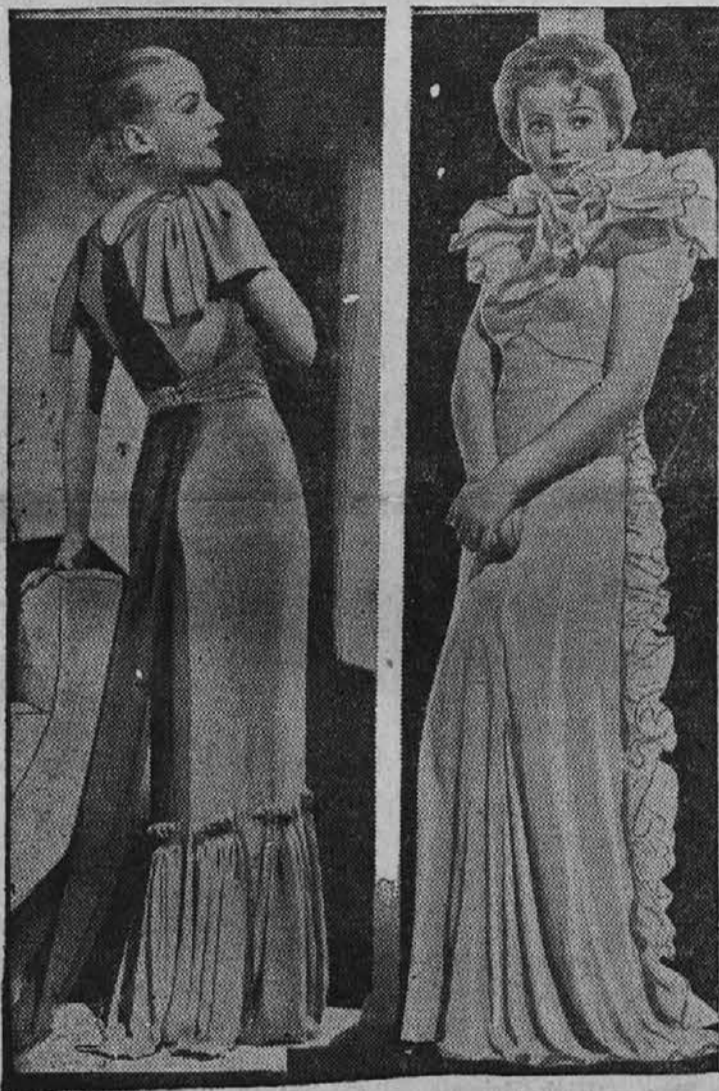
NOČNI OBISK

V ponedeljek ponoči je zbudil Oskarja Varelo sumljiv šum. Obožil se je z revolverjem ter šel gledat, kaj da se godi. Ker se na njegov poziv nihče ni odzval, dasi je bil on prepričan, da se nekdo potika po hiši, je sprožil v smer, odkoder je prihajal šum, s svojim službenim revolverjem. Varelo je namreč paznik pri neki stavbi. Strel je privabil mestaega stražnika, službojočega v bližini zgradbe, ki se nahaja v ul. Cafayate 1833, pa je mož postavil ugotovil, da je krogla zadela nekega človeka, ki se je bil pritihtapil v poslopje. Da ni prišel v obiske z dobrimi nameni, o tem govori dejstvo, da so pri njem našli celo serijo vitrihov. Mož se piše José Fernández. Krogla ga je bila lahko ranila v levo roko. Ni potreba še posebej razlagati, da ga je stražnik odpeljal na komisarijo.

SLEPARIJE NA ŠKODO ZAVAROVALNIC

Buenosaireška policija je aretirala te dni zdravnika dr. Galanteja in nekatere njegove pomagače. Vzroki so bili sledeči:

V ulici Suarez 209, na Boki, živi italijanska družina Bavaro, ki jo tvorijo mož in žena ter dva odrastla sinova. Starejši sin Sabino je bil hudo bolan na pljučih in se je večkrat zdravil v bolnišnici Tornú, kar je bilo prav dobro znano dr. Galanteju, ki je bil tam nastavljen kot zdravnik. Nekega dne se je javil dr. Galante v stanovanju družine Bavaro ter začel prigovarjati, naj bi dali Sabina njemu v zdravniško oskrbo, v sanatorij, kjer da bo lahko bolj skrbel zanj. Domači so radi privolili, saj so želeli, kakor je pač razumljivo, da bi njihov Sabino čim prej okreval. Ko je dr. Galante dobil bolnika v svojo oskrbo, si je zamislil naslednji načrt: zavaroval je Bavara pri treh zavarovalnicah, na zdravniški pregled je pa poslal nekega šoferja, Pedra C. Ferrarisa, ki se je zdravnikom vseh treh zavarovalnic predstavil kot Bavaro. Sklenile so se pogodbe, pri dveh zavarovalnicah v korist Sare Stein, pri tretji pa v korist Ane Lozdan, o katerima je vsakem slučaju izjavil, da sta njegovi nevesti. Sabinova bolezen se je poslabšala in v septembru t. l. je umrl. Tedaj je pa poslal dr. Galante svoji pomagalki k zavarovalnicam, da dvigneta denar. Pri dveh zavarovalnicah je stvar šla povsem gladko, pri tretji pa, pri družbi "La Equitativa del Plata", se je stvar nekoliko zamotala. Družba zavarovalnine ni hotela izplačatiš, pa so se začeli protesti in pritožbe ter se je slednjič vmešala še policija, ki je po kratki preiskavi odkrila veliko sleparijo. Izvršila je aretacije in so aretiranci že priznali svojo krivdo. Dvignili so bili pri prvih dveh zavarovalnicah vsega skupaj 25.000 pesov.

Elegantna večerna obleka

Drug model večerne obleke

vsako jed vrgla v stranišče. Svojo staro mater je iz usmiljenja vzel k sebi, vendar sta se kmalu začela prepirati, ker mati ni marala za snago. Včasih se je oblekla v najslabše cape, da bi šla beračit in da bi si z naberačenim denarjem kupila alkohola.

Tej sinovi trditvi po je zopet oprekala mati, ki je bila zasljučana za pričo. Reva je že vsa slabotna in nadložna. Pravi, da ni res, da bi hotela beračiti, ker je bilo to nepotrebno, saj je doma imela dovolj jesti. Sicer pa je potrdila, kar navaja obtožnica.

Zaslišane priče so povedale, da so bile družinske razmere pri Koneynovih zelo žalostne. Kreg in prepir sta bila vsak dan na dnevnem redu. Zdravnik, ki je preiskal staro ženičo, je ugotovil na njenem telesu modre lise, ki so gotovo od udarcev. Tudi neka ženska, katera je sedaj vzela staro ženičo k sebi, je potrdila, da ji je starica večkrat potožila, kako grdo ravna sin z njo.

Sodišče je 60 letnega sina obsodilo na 6 mesecev ječe. Olajševalno

zakonski predlogi o državljanstvu žensk. Po dosedanem angleškem zakonu namreč izgubi ženska, ki je poročena z inozemcem, angleško državljanstvo. Zato pa po zakonih mnogih drugih držav nepridobi državljanstva svojega moža.

Protj temu brezpravnemu stanju ženske je posebno ostro nastopila lady Astor, ki je ameriškega pokolenja. Rekla je, da je poslanec, ki je poročen s kako inozemko, vedno "nevarnejši", ko pa poslanka, ki ima inozemca za moža. Maški se namreč da od žene bolj vplivati, kakor pa narobe. Nazadnje se je lady Astor s prijaznim nasmehom obrnila k gospodom poslancem in izjavila: "Zato pa imamo ženske gospode tako rade..."

Drugače pa misli 61 letna poslanka miss Rathbone, ki je še neporočena. Svoje mnenje o moških je z moško grobstvo povedala tako-le:

"Če vas tako-le gledam, gospodje, kar ne morem razumeti, da kako žensko sploh še prime veselje poročiti se..."

NAŠIM PRIJATELJEM!

Vsakdo, ki čita "Novi list", ima naslov kakšnega svojega prijatelja ali znanca. Prosimo ga, naj nam naredi uslugo: izreže naj obrobjeni formular, napiše nanj naslove, za katere ve, in naj nam jih pošlje! Njegovim znancam bomo poslali "Novi list" par krat na ogled. Če se bodo naročili, prav; če ga bo pa kdo vrnil, ne bo zamere in ne bomo sitnarili. Hvala!

"NOVI LIST"

CAPITAL

LAVALLE 341, Escr. 316

Sporočam Vam naslednje naslove, na katere lahko pošljete "Novi list" na ogled:

1.
2.
3.

Kraj in dan

Podpis

ZAKLJUČITEV PROCESA RADI POŽIGA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA

Proces radi požiga nemškega Reichstaga se je končno zaključil preteklo soboto, ko je državno sodišče prečitalo razsodbo, s katero je bil Holandec Van der Lubbe obsojen na smrt, bivši komunistični poslanec Torgler in trije bolgarski obtoženci pa so bili oproščeni, ker jim ni bilo mogoče dokazati soudeležbe pri požigu poslopja nemškega državnega zbora.

biti komunisti. Sodišče pravi nadalje, da nemški fašisti niso organizirali požiga, ker jim to ni bilo potrebno. Oblast da so itak že imeli v svojih rokah.

Nemški listi poročajo, da je Torgler sklenil prostovoljno ostati v ječi, da na ta način osigura svojo osebno varnost, dokler se fašisti ne pomirijo nekoliko. Kakšna mora biti ta "prostovoljnost", to si pač ni težko

pravah v Londonu in Parizu so se doprinesli tehtni dokazi o njihovi krivdi. Prej ali slej bo prišla resnica na dan in bo svet izvedel, kako je bilo s tem požigom.

Van der Lubbe je tekom obravnave pred sodiščem dokazal s svojim zadržanjem, da ni duševno normalen človek in je zato upravičen sum, da je bil samo orožje v rokah drugih krivcev.

Kitajsko mesto Fučov so obstreljevala letala kantonske vlade, ker so se bili tam utaborili revolucionarji. Štirideset hiš so bombe popolnoma porušile. 58 oseb je bilo ubitih, več sto pa ranjenih.

Sedem komunistov, ki so bili obdolženi, da so vojake hujskali k uporu, so preteklo dni obsodili na Bolgarskem na smrtno kazen.

Hudo zimo imajo v Združenih državah Severne Amerike. Radi mraza in drugih nesreč, ki jih je zakrivilo slabo zimsko vreme, računajo, da je v par dneh umrlo preko tristo oseb.

Dve milijardi in 112 milijonov yenov znaša proračun japonskega vojnega ministrstva, o katerem bo razpravljala parlament, ki je začel te dni spet zasedati. To je v zgodovini Japonske najvišji dosednji proračun za vojaške svrhe.

Lunačarski, bivši sovjetski komisar za ljudsko prosveto, je umrl preteklo sredo v Mentonu, na Francoskem, kjer se je dolgo zdravil, a je slednjič boleznijo padel. Bil je Leninov prijatelj in zelo sposoben mož, ki je mnogo dobrega storil za svojo domovino, posebno na šolskem polju.

Moskovska industrijska podjetja beležijo znatne uspehe v prvem letu druge ptiiletke. Uspehi so večji nego jih predvideva načrt, proizvodnja se je zvišala, dočim so se proizvodni stroški znižali.

Ruska vlada je določila za povečanje in izboljšanje železniškega omrežja tri milijarde in 178 milijonov rublov.

SLABO STANJE ITALIJANSKIH PAROPLOVNIH DRUŽB

Tudi italijanske paroplovne družbe se borijo z vedno večjimi težavami, ki izvirajo iz slabega trgova in radi tuje konkurence.

Koncern "Italia", ki združuje vse družbe, je imel v preteklem poslovnem letu velik deficit. Bilanca za poslovno leto 1932 prikazuje za celih 19,773,848 lira deficita. Skupno z amortizacijo znaša primanjklaj 62 milijonov lir! Omeniti moramo, da ital. vlada izdatno podpira ta koncern z milijonskimi subvencijami. Kljub temu, kakor se vidi, nima koncern nikakega uspeha. Najbolj težko so prizadete tržaške paroplovne družbe (Cosulich, Liberta Triestina itd.), ki so pod Italijo zgubile svoje pravo zaledje ter so sedaj postavljene, ker vlada daje predvsem prednost Genovi in tudi drugim lukam (glej Benetke, oz. Porto Marghera!)

Zanimiva so nadalje izvajanja in podatki faš. listov. „Lavoro di Genova“ je dne 1. 7. t. l. poročal, da je bilo mesec prej v ital. lukah 494 tisoč ton ladij brez prometa, druge ladje pa da stojijo — ne zaradi krize, ampak zaradi tehničnih napak pri strojih. Isti list poroča, da je bilo meseca junija 1932. 572 tisoč ton ladij brez prometa. „Lavoro fascista“ pa poroča ravno nasprotno! Vidi se, da se takrat niso preveč pobrigali za "točnost" in "resničnost" podatkov.

LETNIH \$ 5.—

ni mnogo za dober in zanimiv list velikega formata

NAROČITE SE!

Dimitrov, bolgarski uotozenec, ki se je sam branil in izzval s svojim samozavestnim zadržanjem splošno občudovanje

Ko je sodnik čital njegovo obsodbo, je Lubbe ostal popolnoma ravnodušen. Niti zganil se ni. Torgler si je oddahnil in se je ozrl na svojo ženo, ki je bila med občinstvom. Dimitrov, ki se je tekom procesa sam zagovarjal, se je zaničljivo smehljaj, njegova dva rojaka, Popov in Tanev, pa sta v očeh kazala svoje veselje, da sta se rešila iz hude nevarnosti.

Sodišče utemeljuje svojo razsodbo z navedbo, da je van der Lubbe sam priznal svoje dejanje, ostalim obtožencem pa da ni mogoče z gotovostjo dokazati krivde, dasi je ugotovljeno, da van der Lubbe ni mogel sam izvršiti zločina, marveč da so mu pomagali drugi, ki so morali

predstavljati. Tudi bolgarski komunisti so za sedaj še ostali v zaporu, ker jih oblasti, vkljub oprostivni, smatrajo za nevarne elemente.

Holandski poslanik v Berlinu je dobil od svoje vlade nalog, naj pri nemški vladi posreduje, da bi se smrtna kazen za Van der Lubbeja izpremenila v do smrtne ječe in je v to svrhu predložil v Berlinu posebno noto.

Velik del mednarodne javnosti si je bil že ustvaril svoje mnenje o požigu Reichstaga. Mnoga znamenja kažejo, da Goering in drugi fašistični voditelji niso tako nedolžni pri tem požigu, kakor zatrjuje sodišče v Leipzigu. Na javnih raz-

Torgler, bivši nemški poslanec, ki je bil oproščeni, a bo "prostovoljno" ostal še nadalje v zaporu

Ameriške tovarne whiskyja delajo sedaj, ko je prenehala "suša", s polno paro

Koristne želve

Hillsdale je mesto v severnoameriški državi Michigan. Mesto je novo, ima moderne hiše ter ravne in čiste ceste. Ker pa mesto stoji na peščenih tleh, voda ob nalivih odplavi pesek, ga nanese v kanale ter jih tako zamaši. To se dogaja po vsakem večjem nalivu. Radi tega voda nastopi po cestah, kar je seveda za dobre meščane hudo mučno. Zato so prišli na tole srečno misel: V državi Michigan je doma neka želva, katera posebno rada brska in brodi po blatu in pesku. Ž njo so poskusili srečo. Okrog oklepa so i privezali motvoz in jo spustili v zamašeni kanal. Dolgo je bilo vse mirno. Čez nekaj časa pa se vrvice, ki jo je za drugi konec nekdo držal,

začela tresti in premikati. Vrvice je vedno bolj lezla v kanal. Končno je vsa vrvice izginila v Kanalu in kmalu nato so ugotovili, da je želva kanal tako očistila, da se je voda odtekla.

Obsedno stanje

Radi dogodkov, o katerih poročamo na drugem mestu in ki so povzročili več človeških žrtev, je vlada proglasila obsedno stanje v vsej deželi.

MALI OGLASI

TRADUCTORÁ PUBLICA NACIONAL
Milica D. Hočevar
dipl. na tuk. univerzi, se priporoča za vsako-vrstne prevode dokumentov in kakršnihkoli drugih listin. Prevodi so pravomočni pred tuk. oblastmi.
Tucumán 586, U. T. 31 Retiro 3168

ŠIVILJA — MODISTKA
izdeluje po najnovejši modi suknje, jopiče, obleke fantazija in plesne toalete.
MARIA KOJANEC
CALDAS 1370 dpt. 3 (nasproti nemškega pokopališča Chacarita).

CREVLJARNICA
Izdelujem in popravljam vsake vrste črevljev. Delo zajamčeno. Priporoča se Anton Lukač, Maturin 2756 (dve kvadri od postaje La Paternal) U. T. 59 La Paternal 4090.

FOTO "DOCK SUD"
Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah
MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

PRVOVRSTNA KROJAČNICA
Ako želite biti dobro in moderno oblečeni, obrnite se na
Andreja Benčino
Calle Cnel. Niceto Vega 604. Izstopite na ul. Rivera in Dorrego. Nahajamo se med Dorrego in Arévalo.

Hotel Balcánico

Lastniki bratje Veljanoviči
25 DE MAYO 724
U. T. 31 (Retiro) 3727
Buenos Aires

Zdrave in zračne sobe za posamezne goste in za družine. Prvovrstna postrežba in zmerne cene

Restavracija v prvem nadstropju

Dobra pijača in zdrava domača hrana. Jogurt